

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδιδόμενον ὁὶς τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 31 Ἰανουαρίου 1871.

ἜΤΟΣ Γ'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΗ'.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Α'.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΣ.

(Ὀλίγα ἐκ πολλῶν.)

— «Ἑλληνική ικανότης!» Θέλουσιν ἀακράξει βεβαίως πολλοὶ, ἀν' ὃν οἱ πλείστοι, τῶν ἀναγνωστῶν μου, τὴν ἐπιγραφὴν καὶ μόνον τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν ἀναγιγνώσκοντες. — «Ἑλληνική ικανότης!» θὰ εἴπωσιν ἴσως καθ' ἑαυτούς. — «καὶ τί τάχα σημαίνει ἑλληνική ικανότης; μὴ δὲν εἶνε ὁμοία ἢ ἕνωια τῆς λέξεως ταύτης πανταχοῦ καὶ παρὰ πάσι; μὴ ὁ ἀλλαγῶ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ικανός ὢν καὶ ικανός ὀνομαζόμενος δὲν εἶνε καὶ δὲν ὀνομάζεται τοιοῦτος καὶ ἐν Ἑλλάδι; μὴ τάχα ἀλλάσσουσι παρ' ἡμῖν σημασίαν οἱ λέξεις, καὶ ἐπελάβετο διὰ τοῦτο ὁ τὰς γραμμὰς ταύτας γράφων

νὰ ἐρμηνεύσῃ τὴν ἑλληνικὴν σημασίαν τῆς λέξεως ικανότης; » Τοιαῦτα ἴσως θὰ εἴπωσι καὶ ἑαυτοὶ οἱ ἀναγνωσταί μου, καὶ μὴ τὴν ἀλήθειαν, δὲν θὰ ἔχωσι πολὺ ἄδικον ὅτοι τὰ εἴπωσι. Εἶνε μὲν ἀλήθες, ὅτι παρ' ἡμῖν ἀπὸ πολλοῦ ἤδη μετέβαλον σημαζόμενον πολλὰ τῶν ἀφρορημένων ἑνωίων, οἷον πατριωτισμός, φιλία, ἔρως, τιμιότης, αὐταπάρνησις, ικανότης, παιδεία, χρηστότης κ.τ.λ. καὶ τὸ καθόλου ἑλληνικὸν συναρκετώθη κάπως πρὸς τὴν μεταλλαγὴν. Οὐχ ἦσαν ὅμως ὑπάκουοντες ἐτι ἐπὶ τῆς κλασικῆς ταύτης γῆς πολλοὶ ἐταρωραμένοι ἄνθρωποι, πολλοὶ ἀπύρχωμένοι καὶ εὐρωτιῶσαι διάνοια, πολλοὶ εὐθεῖαι καὶ ἀδιάστροφοι καρδίῳ, οἵτινες ἐρόμενοι τῶν παλαιῶν καὶ προαδεσπομένων σημασιῶν τῶν λέξεων, προσκείμενοι εἰς τὰ πεταλακωμένα καθεστῶτα, καὶ μὴ διατελοῦσαι ἐνήμεροι εἰς τὸ νέον λεξικὸν τῆς γλώσσης, ὅτε κατώρθωσι νὰ συντάξῃ ἀπὸ τινος ἢ σημολόγους μερὶς τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου καὶ ἡ ποικιλομορφῆς πλειονοψηφία τῶν λεττηνεύοντων ἡμῶν νεολόγων, δὲν δύναται

πλέον να ἐνοήσωσι τὰς λέξεις ταύτας, καὶ δὴ καὶ τὴν λέξιν ἰκανότης, εἰς τὴν σημερινὴν καὶ καταχρηστικὴν αὐτῶν σημασίαν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν ἀρχικὴν καὶ πρωτόθετον. Αποροῦσι λοιπὸν καὶ ἔχουσι δίκαιον νὰ ἀπρήσωσι πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς μικρᾶς αὐτῆς καὶ σχολαίας διατριβῆς, δι' ἧς προοιμιάζει ὁ γράφων ἐλαφρὰς τινὰς καὶ περιέργους σπουδὰς περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς προσώπων καὶ πραγμάτων, ἅς, ἂν δῶ Θεὸς καὶ καιρὸς, θέλουσιν ἴσως ἀναγνώσει ἐδῶ που οἱ σημερινοὶ του ἀναγνώσται.

Πρὸς τὸν ἀγαθὸν, λοιπὸν τούτους τοὺς ἀφελῶς διαπορευμένους καὶ ἀξιοτίμους ἀνθρώπους ἔσται μοι ὁ λόγος· πρὸς αὐτοὺς ἐπιχειρῶ νὰ παραστήσω καὶ διασαφίσω ἐν ὀλίγοις τὴν ἑλληνικὴν ἰκανότητα. Πρὸς τοὺς ἄλλους, τοὺς μὴ ἀπορήσαντας, περιττὸς ὁ πᾶς λόγος· οὗτοι τὴν γνωρίζουσι τὴν ἑλληνικὴν ἰκανότητα, διὰ τὸν ἀπλοῦν λόγον ὅτι τὴν ἔχουσι. Εἶνε πανδαήμονες, εἶνε ἰκανοὶ ἀνθρώποι καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιγραφῆς μόνως ἐνόησαν ἥδη περὶ τίνος πρόκειται.

Εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἰκανὸς ὀνομάζεται ὁ ἄνθρωπος ὁ καλῶς γνωρίζων καὶ καλῶς δυνάμενος νὰ ἐκτελέῃ τὸ ἔργον εἰς τὸ ἐκ σπουδῆς καὶ μελέτης ἐτάχθη. Ἰκανὸς λέγεται, ἐν παραδείγματι, ὁ ῥάπτης ὅστις κατασκευάζει καλὰ ἐνδύματα (ὄχι δὲ βεβῶως ὁ καλὸν περὶ τοῦ γαλλοπροσσιακοῦ πολέμου καὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ Βίτμαρκ ἐν τοῖς Χαφτείοις)· ἰκανὸς ὁ ὑποδηματοποιὸς τοῦ ὁποῖου τὰ ὑποδήματα δὲν δημιουργοῦσι κἄλους (ἀδιάφορον ἂν παρακολουθεῖ τὰς περὶ παραίτησως τοῦ ὑπουργείου Ζαΐμη συζητήσεις τῆς βουλῆς)· ἰκανὸς ὁ δικηγόρος ὅστις κερδαίνει δίκαια (ἔστω καὶ μὴ ἦν λοχαγὸς τῆς ἐθνοφυλακῆς)· ἰκανὸς ὁ ἰατρός ὅστις θεραπεῖει ὅτι πλείστους τῶν ἀσθενῶν του (εἰ καὶ μὴ συγγράφων περὶ τοῦ ἀρμόζοντος τῆ Ἑλλάδι πολιτεύματος)· ἰκανὸς ὁ καθηγητὴς ὁ μὴ παραδίδων πρὸ κενῶν θρανίων (ἀδιάφορον ἂν ἔχει πλείονας ἀκροατὰς ἐν τῷ Σολωνεῖω)· ἰκανὸς ὁ ὑπάλληλος ὅστις ἐργάζεται, γνωρίζων περὶ τί ἐργάζεται (καὶ ἂν ἀκόμη δὲν φοιτᾷ καθ' ἐσπέραν εἰς τῶν ὑπουργῶν τὰς αἰθούσας).

Παρ' ἡμῖν ὁμοῦ τοῖς εὐδαίμοσιν ἀπογόνους τῶν κυανοτρώγων Ἀθηναίων τίς ἀνθρώπος εἶνε λέγεται ἰκανός;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην δύσκολον εἶνε ν' ἀπαντήσῃ τις δι' ὀρισμοῦ.

Ἄλθητάτατον καὶ ἐκτὸς πάσης ἀμφισβήτη-

σεως εἶνε, ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει ἀτελείωτον πλῆθος ἰκανῶν ἀνθρώπων, περισσότερον ἴσως ἢ εἰς πάντα τὰ ἄλλα πεπολιτισμένα ἔθνη ομοῦ, πλὴν ἐπίσης ἀληθῆς εἶνε, ὅτι ἐξ ὅλων αὐτῶν τῶν μερικῶν καὶ κατ' ἄριστον ἰκανότητων δὲν ἐμορφώθη ἔτι γενικὸς τις ἰκανότητος τύπος, εἰς τὸν ὡς εἰς κορυφὴν ἢ κέντρον νὰ συγκεφαλαιῶνται πᾶσαι αἱ μερικαὶ ἐκεῖναι ἰκανότητες, δυνάμεναι ν' ἀναχθῶσιν εἰς αὐτὸν καὶ δι' αὐτοῦ νὰ περιστῶνται· εἴμεθα τὸσον πολυμερεῖς καὶ ποικίλοι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες! Πόσοι τῶν ἀνθρώπων, οὓς συναντῶμεν καθ' ἡμέραν καὶ προσαγορεύομεν καθ' ὄδον διαφέρουσι ἀντικρυς ἀλλήλων, καὶ ὁμοῦ εἶνε καὶ λέγονται, καὶ οὗτοι καὶ ἐκεῖνοι, ἰκανοὶ ἀνθρώποι. Διὰ τοῦτο προτιμότερον μὲ φαίνεται θὰ ἦνε καὶ πολὺ διασκεδαστικώτερον ἴσως διὰ τοὺς ἀναγνώστας μου, ἂν ἀντὶ γενικῶν θεωριῶν, ἀόριστων παραστάσεων καὶ οἰνοῖ ἀλγεβρικῶν τύπων, ἀποπειραθῶ μᾶλλον νὰ γνωρίσω αὐτοῖς ὀλίγους τινὰς κατ' ἐκλογὴν, τοὺς καθρωτέρους καὶ σαφέστερον διαγεγραμμένους τύπους τῆς ἑλληνικῆς ἰκανότητος. Τὸ κατ' ἐμὲ τοῦλάχιστον, προτιμῶ πάντοτε τὰ πράγματα τῶν θεωριῶν, καὶ ἰλαρὰν διετήρησα μνήμην τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ μου Mittermaier, βαπτισθέντος Lindermeier ἄλλοτε ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γερουσιαστῶν, ὅστις συνέβηζε πάντοτε κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς καθηγητικῆς αὐτοῦ ζωῆς ἔτη νὰ λέγη ἱστορήματα μᾶλλον ἢ θεωρήματα ἀπὸ τῆς καθέδρας. Δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον μετὰ τὰς καθ' ἑαυτὰ γνωριμίας των ταύτας, οἱ ἀναγνώσται μου νὰ σχηματίσωσιν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ τοῖς πᾶσι τὰ πάντα γινόμενος εἶνε ὁ πιστότερος καὶ τελειότερος ἴσως τύπος τῆς ἑλληνικῆς ἰκανότητος.

Ἄς σταματήσωμεν εἰς μίαν τῶν πολυκρίθμων τριῶν τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἅς διασκεδάσωμεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, θεωροῦντες μὲ παρατηρητοῦ βλέμμα τὰς παρερχομένας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ποικιλομῆρους τῶν διαβάτων συστάδας.

Σὰς πρακτικῶς ὁμοῦ ἐκ προοιμίων νὰ μὴ προσπαθήσῃτε νὰ ἀναγνωρίσῃτε τὰ πρόσωπα ὑπὸ τὸ προσωπεῖον, οὔτε τὰ ἄτομα ὑπὸ τὸν χαρακτῆρα. Πράξατε καὶ σεῖς ὅτι πράττουσι συνήθως κατὰ τὰς ἀποκρέως οἱ δίδοντες χορὸν οἰκοδεσποτάτι, καὶ βλέποντες αἴφνης· εἰσορμῶν εἰς τὴν αἰθούσαν των σμήνος προσωποδοφόρων. Ἐξ ἀνεκτικῶν ὡς ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀφίνοσι μάλιστα τοὺς νεκλῦδας περιφερομένους ἐλευθέρως ἐν τῇ αἰθούσῃ, πειράζοντες τοὺς κυρίους, χορεύοντας μετὰ τῶν κυριῶν,

καὶ οὐδὲ προσπαθοῦσι κἄν πολλάκις νὰ μάθωσι τὸ ὄνομα των. Ἀρκοῦντως διασκεδάζοντες ἐκ τῆς ἀνελισσομένης πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των parade, αὐτοὶ οἱ μὴ φοροῦντες προσωπεῖα, ἐν τῇ ἀνοχῇ αὐτῶν οὐδὲν ζητοῦσι περισσότερον, ὁμοιάζοντες κἄπως ὡς πρὸς τοῦτο, ἂν ὄχι καὶ ὑπερβαίνοντες, τοὺς ἤρωας τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς, οἵτινες μόλις μετὰ τὸ τέλος τοῦ δείπνου ἠρώτων τὰ ὀνόματα τῶν ξένων των. «Ἄλλως τε, δὲ σεῖς ἀναγνώσται μου, δὲν πρόκειται νὰ μάθητε πρόσωπα, ἀλλὰ τύπους, δὲν θέλετε νὰ γνωρίσετε ἄτομα, ἀλλὰ χαρακτῆρας.

Ἰδοὺ εἶς, παρερχόμενος μόνως μὲ ταχύ τὸ βῆμα, καὶ τόμους τινὰς βιβλίων — συγγραφῶν του ἐνοεῖται — κρατῶν ὑπὸ μᾶλῃ, ἐνῶ ἡ ἐλευθέρα χεὶρ του ἀναλκινίζεται ταχεῖα, ὡσεὶ θυμῶσα, καὶ μετρεῖ μετὰ πυρετικῆς ταχύτητος τοὺς κόμβους μικροῦ ἐρυθροῦ κομβολογίου. Εἶνε καὶ λέγεται ὁμοφώνως ἰκανὸς ἀνθρώπος. Ὀλίγα γράμματα γνωρίζει, ἀλλὰ μὲ τὰ ὀλίγα αὐτὰ γράμματα συνέγραψε πολλὰ καὶ ἐπιστημονικὰ βιβλία ἐξέδωκε, καὶ περιοδικῶν συντάκτης ὑπέβηξε, καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν ἀνεμίχθη, καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἐσυμβούλευσε. Νοῦν ἔχει ἔτι ὀλιγώτερον, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν ὀλιγώτερον αὐτὸν νοῦν ἐπεβίβλητο περισσότερα, καὶ τοὶ ὀλίγα κατώρθωσε. Ἠθέλησε νὰ γείνη καλλιεργητὴς en gia id, ἀλλ' ἀπέτυχε· ἠθέλησε κατόπιν νὰ γείνη κτηνοτρόπος, ἀλλ' ἐσορίσθη νὰ τρέφῃ τὰ ζῶα διὰ τῶν ζῶων, — τὰς βδέλλας τῆς δεξιάς του διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ταλαιπώρου οἴου του, — καὶ τὰ δύμοιρα ζῶα συναπέθανον ἐν τῇ συζυγίᾳ. Ἐπράπη λοιπὸν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν φιλολογίαν, καὶ εὖρε καὶ κυβέρνησιν καὶ βουλὴν καὶ φιλομούσους ὁμογενεῖς πληρώνοντας καὶ ἀκριβοαγοράζοντας τὴν σοφίαν αὐτοῦ. Τίπος ἰκανοῦ ἀνθρώπου.

Ἰδοὺ ἄλλος, γενειῆτης, καὶ κύπτων σχεδὸν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς πολυμαθείας του. Πρὶν σὰς εἶπω τί εἶνε, ἅς σὰς εἶπω τί ἦτο.

Πρὸ τινων ἐτῶν ἐγνώρισκα ἐν Ἀθήναις, ἐντὸς βιβλιοπωλείου, ῥυπαρὸν τινα, ἀνίπτον καὶ ἀκτένιστον νεανίσκον, τιλοφορούμενον φοιτητὴν τοῦ Πανεπιστημίου. Κατόπιν, ὡς μόνος του μοι εἶπε, Παρισίου. Κατόπιν, ὡς μόνος του μοι εἶπε, μετὰ παρά τινι συγγενεῖ του, ὅστις, ὡς μοι εἶπε μετὰ ταῦτα ὁ βιβλιοπώλης, δὲν ἤξευρε τί νὰ κάμῃ τὸ ἄχρηστον αὐτὸ σκεῦος, ὅπερ ἐλάδωνε τὸ πάτωμα τοῦ ὑπερφύου του καὶ δὲν ἐχόρταινε ἀρτον. Ὁ νεανίσκος ἐκεῖνος ἐγνώριζε μόλις τὰ τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου γράμματα, καὶ αὐτὰ ὄχι καλά· εἶχε ὁμοῦ φοβερὰν μανίαν καὶ φραγούραν ἀκατάσχετον νὰ γείνη συγγραφεὺς, καὶ δὴ δημοσιογράφος. Μὴ δυνάμενος δὲ νὰ ὀνομασθῇ τοιοῦτος ἐν Ἑλλάδι, ἐτιλοφορεῖτο οὕτω παρὰ τινων ξένων ἐφημεριδογράφων, περιέργων καὶ δεικνύων παντὶ τῷ βουλομένῳ καὶ μὴ βουλομένῳ φύλλα τινὰ τῆς Indépendance Belge, ἐπὶ τῆς ταινίας τῶν ὁποίων ἦτο τυπωμένος: Monsieur... rédacteur en chef de... (δὲν ἐθυμοῦμαι τίνος ἀνυπάρχου περιοδικῶν συγγράμματος). Τὸ περιοδικὸν αὐτὸ σύγγραμμα ἐσκόπει νὰ τὸ ἐκδώσῃ, μοι ἔλεγεν, ἐλάμβανε δὲ προκαταβολικῶς εἰς ἀνταλλαγὴν πολλὰς ξένας ἐφημερίδας. Πρὸς ψευδολογίαν εἶχε ῥητὴν ἀνυπόστατον ὁ νεὸς, καθόλου δ' εἶπεν ἦτο πρωτότυπον καὶ θαυμάσιον φῶμα ἀμαθείας καὶ ὑπουλότητος. Μετὰ τινὰς μῆνας κατώρθωσε πραγματικῶς νὰ ἐκδώσῃ τὸ πρῶτον φυλλάδιον τοῦ περιοδικῶν ἐκείνου, δροσίως τίς οἶδε τίνα τυπογράφον μετὰ τινὰς δὲ εβδομάδας λαβῶν παρὰ τοῦ ἐκδότη του τὰς ἀποδείξεις συνδρομητῶν τινων ἐν Σίρῳ καὶ ἀπελθῶν νὰ τὰς εἰσπράξῃ, ἔφυγε καὶ δὲν ἐπανήλθε πλέον... εἴμη μετὰ πέντε ἔτη, ἄλλο φέρον ὄνομα, καὶ ἄλλοιαν, καθαρῶτερον μορφήν. Πολυκαὶ τῶν Ἀθηναίων ἐφημερίδες διεκωδώνισαν τὴν ἀφιξίν του ὡς ἐπιτολὴν ἀστρου φαινοῦ εἰς τὸν φιλολογικὸν τῆς Ἑλλάδος ὀρίζοντα, ὡς ἐμφάνισιν διατήμου ἱστοριοδίφου, μέλλοντος νὰ δοξάσῃ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα (ὡς τὸ ἐδόξαε δυστυχῶς ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Συμωνίδης). Δημοτικὰ ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Συμωνίδης. Δημοτικὰ τινὰ ἄτματα ἐδημοσιεύθησαν εὐθύς τότε παρ' αὐτοῦ, ὡς ἀνακαλυφθέντα, ἀλλ' ἀπεδείχθησαν δυστυχῶς κατασκευασθέντα. Συγγράμματα μετὰ συγγράμματά του ἐφάνησαν, βρῖθοντα παραπομπῶν εἰς βιβλία ἀνύπαρκτα, ἀλλ' ἦσαν ὅλα κομβολόγια ἀποσπασμάτων πικραίων βιβλίων τοῦτο κάμνει ἔκτοτε ὁ σοφὸς οὗτος νεανίας, καὶ ἀπετέλεσε καὶ αὐτὸς τὸν τύπον ἰκανοῦ ἀνθρώπου.

Ἐκεῖνος ὁμοῦ ὁ τρίτος, ὁ πυχὸς καὶ εὐσώματος, ὁ βρενθύμενος καὶ προγαστρω, ὡς ὁ μέγας Λάμης τῶν Ἰδῶν, ὁ κατόπιν ἐρχόμενος καὶ μέγιστος ὀφρῶν καταβιβασμένον ἔχων τὸν πῖλον του, εἶνε εἰς τῶν ἐπιστημοτέρων τύπων τῆς ἑλληνικῆς ἰκανότητος. Πρὸ δεκαπενταετίας ἦτον ἀπλοῦς διδάσκαλος, μίαν μόνον ἔχων ἀναζυρίδα, καὶ φερόμενος πρὸς αὐτὴν ὡς ὁ Ἐπικρινῶνας ὑπὲρ τὸν μόνον του χιτῶνα. Σπικνίζομενος ὑπὲρ τῆς τροφῆς, ἀλλ' ἀφρονῶν, ὡς ἐφρονεῖ, διανοητι-

κῆς, ἐπεβάλετο νὰ μεταδώσῃ τὸ περισσεῦον αὐτῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν ἕνα λάβρ τὸ σπανίζον ἐκείνης. Ἦρχισεν λοιπὸν ἐκδίδων διδακτικὰ βιβλία, εἶνα τῷ μετέφραζον ἄλλοι ἐπὶ . . . μὴ πληρωμῇ, καὶ ἄπειρον φυλλῶν του σμῆνος κατέκλυσε τὰ ἑλληνικὰ παιδευτήρια. Ἡ ὑλικὴ τροφή ἤρχισεν νὰ ἐξορῆται. . . καὶ μετ' ὀλίγον ἤρχισεν νὰ περισσεύῃ. Τότε ἐπέλαθε πρὸ νὰ ἐκπορευθῆ καὶ αὐτήν, . . . καὶ ἐγένετο προμηθευτὴς βουτύρου, ἀνθρώπων, ζώων, τυρῶν. . . μέχρις οὗ, ἰκανῶς παχυθῆ, ὠρέθη δὲ ξὺν πολιτικῆν, κατέλιπε τὸ διδακτικόν — χωρὶς ὅμως νὰ καταλίπῃ ἐνοσίτῃ καὶ τὰς φυλλάδας — καὶ ἔγεινε βουλευτὴς τὴν θέλει νὰ γείνη νομοθέτης. . . καὶ ὁ Θ. ὁ νὰ μᾶς φυλάξῃ μὴ θελήσῃ νὰ γείνη καὶ ὑπουργός. Ἄν τὸ θελήσῃ, ὁ νὰ γείνη, διότι εἶνε ἰκανὸς ἄνθρωπος.

Ὁ ἄλλος ἐκείνος, ὁ κατόπιν ἐρχόμενος, καὶ αἰωνίως ἀπησχολημένος καὶ σπεύδων, ἦτο ποτὲ ὑπάλληλος ἐμπορικῶν καταστήματός· ὀλίγα γράμματα ἤξευρε, ἀλλὰ δὲν τῷ ἐχρειαζόντο καὶ περισσότερα. Μετὰ καιρὸν ἠνωθεὶς ἐβάρυνθη τὰ κατάστιχα καὶ ἠθέλησε νὰ γείνη τηλεγραφικὸς ὑπάλληλος. Ἐγένετο. Ὑπερον μετανόησεν ἡ τύχη πρὸς τὴν εὐνοικίαν εἶχε καὶ δύο τρεῖς βουλευτὰς προστάτας· ἐχώθη εἰς ἐν ὑπουργεῖον. Ὀλίγον ὕπερον ἐδόθη εἰς τὴν φιλολογίαν ἤρχισεν μεταφράζων à coups de dictionnaire μνηστορήματα ἐκ τοῦ γαλλικοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ χαρτί του ἐφείροντο μᾶλλον ὑπὸ τὴν κόνιν τῶν βιβλιοπωλεῶν ἢ ὑπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀναγνώστῶν, μετεόησε καὶ ἐπανήλαθ' ἐπὶ τὴν ὑπὸ κλητῆν, βαπτισθεὶς ὅμως αὐτὴν τὴν φορὰν γραμματεὺς οἰκονομικῆς ἐφορείας· ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ ἐβάρυνθη, καὶ ἔγεινε δημοσιογράφος κατόπιν, μετὰ ταῦτα βιομήχανος, μετὰ ταῦτα . . . καὶ τέλος πάντων ἔγεινε καὶ αὐτὸς ἰκανὸς ἄνθρωπος.

Ὀλίγα ἐπὶ τὰς παραμεινωμένους ἐτι, ἀναγνώστα μου, καὶ τελειῶ.

Ἰδὲ τὸν κοντὸν ἐκείνον καὶ διοπτροφόρον, τὸν περὶ παντὸς λαλοῦντα, καὶ εἰς ὅλα ἀναμιγνόμενον ὁμιλεῖ πάντοτε ὡς ἀπὸ καθέδρας, καπνίζει σοβαρῶς τὰ πούρον του, καὶ ὅταν πύ, πύει τέσσαρας πῆγεις μακρὰν τὰ ἐν Ἑλλάδι τοῦ φαίνονται ὅλα ἄθλια, οἱ δρόμοι πλήρεις κοινοροῦ, οἱ ἄνθρωποι ἐλαφροὶ, αἱ γυναῖκες ἄσχημοι, τὸ πνεῦμα καθορρήζον καὶ ὅμως ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ πολιτεύματος αὐτοῦ ζῆ καὶ ὁ ἰκανὸς αὐτὸς ἄνθρωπος.

Παρατήρησον κάπως μετὰ προσοχῆς τὸ αὐτὰρ κες μείλιμα τοῦ πρεσβυτέρου τῶν δύο ἐκείνων συνδιαλεγομένων. Δίδει συμβουλὰς εἰς τὸν ἄλλον, καὶ κτυπᾷ μετὰ προστατευτικῆς συγκατασκευῆς εἰς τὸν ὅλον τοῦ. Ἐκείνος τὸν ἀκούει χαίνων, διότι τὸν σέβεται, καὶ τὸν σέβεται, διότι κατάρθωσεν νὰ κἀμῃ ἦδη τὸ στόδιόν του, φοιτῶν τακτικῶς καθ' ἑπέραν εἰς ὅλων τῶν πολιτικῶν τὰ αἰθούσας καὶ κολογῶν πάντοτε τὸν δύναντα ἦλιον πρὸς τὸν ἀνίσχοντα. Ἄν ποτε γράψῃ τι, εἶνε πάντοτε ἐγκώμιον· εἰς τοὺς ἐχθροὺς ὅμως τοῦ ἐγκωμιαζομένου ψιθιρίζει μυστικῶς εἰς τὸ ὦτιον, ὅτι τοῦ ἐρορτώθησαν φρενὰ διὰ τὰς ὀλίγας ἐκείνας γραμμάς. Τὸ ἔχει μὲ ὅλους καλά, γευματίζει τρεῖς τῆς ἐβδομάδος εἰς φίλων οἰκίας, καὶ ὅλοι τὴν νομίζουσι καὶ πεπαιδευμένον καὶ εὐρύθ καὶ πρὸ πάντων φίλον. Αὐτὸς οὐδὲν ἔχει φίλον, ἀλλ' εἶνε ἰκανὸς ἄνθρωπος.

Μὴ παρίδῃς τέλος καὶ τὸν μικρὸν ἐκείνον, τὸν εὐκίνητον, τὸν σχεδὸν πάντοτε μειδιῶντα καὶ ὑπερηθῶντα μᾶλλον ἢ βαδίζοντα. Καίτοι νέος εἶνε ἱστορικὸς βιβλίος· ἀδικιόπως συγγράφει, ἀλλὰ δὲν διώκει δόξαν συγγραφῆς, οὐτε δόξαν ἀπὸ χειρὸς τῆς μουσῆς Κλειοῦς· εἶνε πρακτικὸς ἄνθρωπος, καὶ θέλει . . . πράττειν, γορῶν, ὅτι τὰ πράττειν εἶνε καλλίτερος τίτλος εἰς προαγωγὴν παρὰ τὰ βιβλία. Ἐχει ἦδη τρία τέσσαρα, καὶ ἀπὸ τριῶν μηνῶν καταγίνεται νὰ προτίθῃ εἰς αὐτὰ καὶ τὸ τῆς δημοκρατίας τοῦ ἀγίου Μαρτίου. Ὅταν καταρωθῆσθαι καὶ τοῦτο, σιωπῇ νὰ ζητήσῃ νὰ γείνη πρόξενος καὶ βεβαίως θὰ γείνη, διότι θεωρεῖται παρ' ὅλων ἰκανὸς νέος.

Τελειῶνω, μολοντί τὸ θέμα εἶνε ἰκανῶς διασκεδαστικόν, διότι καὶ ἡ διατιέδαισις πολλάκις βρῖνκει, καὶ φοβοῦμαι μὴ ἐδάριον τὸν ἀναγνώστην μου καὶ ἐκούρατε τὸ ὄφελιμόν του τὸ ποικίλον θέμα τοῦ περιέργου πανοράματος τῶν νεοελληνικῶν ἰκανοτήτων. Πιστεύω ὅμως, ὅτι κατεταπίστη ὅπως δὴ ποτε εἰς τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐσχημάτισεν ἀμυδρὰν τινα, ἀλλ' ἀρκούσαν πάντοτε, ἰδέαν τοῦ ἰκανοῦ ἀνθρώπου παρ' ἡμῖν, ὥστε νὰ μὴ ἀπορῆ ἐτι δι' ὅτι ἠπόρησεν ἐν ἀρχῇ.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΥΠὸ Α. KREUZER.

Τὸ παρελθὸν ἔτος μετέβην χάριν ἀναψυχῆς εἰς Κλοβελλὸν, ὠραίαν τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπαρχίας Devonshire κώμην, προτιθέμενος νὰ διελθῶ ἐκεῖ ἐν ἡμερία καὶ μακρὰν τῆς τύχης τῶν πόλεων ἡμέρας τινὰς τοῦ θεροῦς. Κατέλυσα δὲ ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ τοῦ Χρυστοῦ Κέρατος, διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ εὐγενεστέρου καὶ περιποιητικωτέρου τῶν ὄσων ποτὲ ἐγνώρισα Ξενοδόχου. Ἠμέραν τινα ἀποσυρθεὶς μετὰ τὸ γεῦμα εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἠτοιμαζόμενος νὰ κοιμηθῶ τὸν εὐρεστον θερῶν· μετὰ μεσημβρίαν ὕπνον, ὅτε ψίφρος ἐλαφρὸς ἠκούσθη εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου. Ἐφώνησα τὸ σύνθημα « ἐμπρός » καὶ εἶδον εἰσελθόντα τὸν ὑπηρετὴν.

« Τί συμβαίνει, ῥοβέρτε ; » ἠρώτησα.

« Ὁ Συνταγματάρχης, Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρετῆς, εἶναι σήμερον καλλίτερα, καὶ μ' ἐπαμψεν νὰ Σᾶς ἐρωτήσω ἂν Σᾶς διδῇ βάρους φέρων τὸν οἶνον καὶ τὸ σιγάρον του εἰς τὸ δωμάτιόν Σας. »

« Βάρους ; ἐξ ἐναντίας μάλιστα, ἀπεκρίθη, εὐχαρίστησεν· εἰπέ εἰς τὸν Συνταγματάρχην, ὅτι θέλει μοὶ πράττειν μεγάλην εὐχαρίστησιν ἐπισκεπτόμενος με. »

Ὁ ὑπηρετῆς ἐξῆλθε καὶ μετ' ὀλίγα λεπτά εἰσῆλθεν ὁ Συνταγματάρχης, εὐγενὴς ἐκ Σκωτίας, Tregarthen ὀνομαζόμενος καὶ διατριβὸν εἰς Κλοβελλὸν, πρὸς ἀνάβρωσιν ἀπὸ τριῶν μηνῶν ἦδη. Ἦν ἰσχνὸς, τὸ πρόσωπόν του ὠχρὸν καὶ σχεδὸν ἄχρον, τὰ ζυγωματικά ὅσῃα του ἐξεῖχον καθ' ὑπερβολὴν, τὰ χεῖλη του ἦσαν λεπτά καὶ συνεσφιγμένα, καὶ ἐν γένει ἡ φυσιογνωμία του σοβαρὰ καὶ κατηφής, ἐξεδήλου βαθύ ψυχικὸν ἄγχος. Ὅσον σπουδαία καὶ ἂν ἦν ἡ συνομιλία οὐδέποτε ἠτένιζεν ἐπὶ πολὺ τὸν μετ' αὐτοῦ λαλοῦντα, ἀλλὰ περιέρρεε πάντοτε τὰ βλέμματά ὡς εἰ ἐνησχολεῖτο νοσηρῶς εἰς ἄλλα πολὺ σπουδαιότερα δι' αὐτὸν ἀντικείμενα. Οὐχ ἦττον ὅμως ἦν ἀληθῆς Gentleman ἢ συμπεριφορὰ του ἔφερε τὸν τύπον καλῆς ἀνατροφῆς, αἱ δὲ περὶ ἀνθρώπων καὶ τῆς κοινωνίας ἐν γένει κρίσεις του, ἐξέφαινον μεμορρωμένον κοσμοπολίτην.

Ἀμφότεροι ὁδοιπόροι καὶ τυχαίως συναντηθέντες

τες ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ συνήψαμεν σχέσεις, αἵτινες βαθμηδὸν ἐγένοντο ἀληθῆς καὶ εὐκρινῆς φιλίας. Ὁ Συνταγματάρχης, καθ' ἃ μοὶ διηγήθη ὁ ἴδιος, διαμεινας ἐπὶ πολλὰ ἔτη μακρὰν τῆς πατρίδος του ἐπέστρεψε πρὸ τινος ὡς ἀπόμαχος, ὅπως εὖρη, ἂν ὄχι τὴν ὑγείαν του, τοῦλάχιστον ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν του.

« Ἐμαθον παρὰ τοῦ Ὅθεν, Κύριε Βαλφούρ, ὅτι διετρέξατε σήμερον σπουδαῖον κίνδυνον, εἶπεν ὁ Συνταγματάρχης λαβὼν ἔδραν καὶ ἀνάπτων τὸ σιγάρον του. »

« Μάλιστα, ἀπάντησα· θέλω νὰ πηδήσω ἀπὸ τὴν λέμβον ἐπὶ τῆς ἀπαθάρας τοῦ Marsland Mouth, ὠλίσησα, καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὑπερμέγεθες κύμα ἐμετώρισε τὴν λέμβον, ἔπεσα εἰς τὴν θάλασσαν· ἐγάλασα δὲ μετὰ τὸν ἀνόητον Ὅθεν, ὅστις διῆσχυρίζετο ὅτι μικροῦ ἐδέησε νὰ πνιγῶ, διότι ἀπιφάσιστα νὰ ἐπιτακθῶ τὰ ἀξιοπεριέργα τῆς παραλίας ἡμέραν Παρασκευῆν. »

Τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις εἶχον προφέρει γελῶν, ἀλλὰ μετ' ἐκπλήξεώς μου παρετήρησα ὅτι ὁ Συνταγματάρχης, ἀντὶ νὰ μὲ μιμηθῆ, ἐσκυθρόπικσεν ἐτι μᾶλλον.

« Ἡ παρασκευὴ εἶναι τρομερὰ ἡμέρα, ἐψιθύρισεν, ἡμέρα ἀπορᾶς καὶ ἀπαισίας. »

« Βεβαίως, ὑπέλαβον, τοιαύτας δεισιδαιμονίας καὶ πολήψεις οὐδὲ ὡς ὑμεῖς παραδέχεσθε, Κύριε Συνταγματάρχα. »

« Δικαί δεισιδαιμονίας ; » προσέθηκε μετ' ὕψους ἡμέρον καὶ σοβαρὸν τὴν παρασκευὴν παρεδέχθησαν ὡς ἀπορράδα μεγάλοι ἄνδρες καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς μὲς ἀκόμη. »

« Δὲν θέλω νὰ φιλονεικήσω μετ' ὑμῶν, Κύριε Tregarthen, ἀπήντησα, ὅτι καὶ οἱ μεγάλοι ἄνδρες, ὡς ἄνθρωποι καὶ αὐτοί, παρεδέχοντο εὐτυχεῖς καὶ ἀπορράδας ἡμέρας· διηγούνται μάλιστα περὶ τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος, ὅτι συνελίκετο τὴν περὶ παρασκευῆς ἰδέαν τοῦ Ὅθεν καὶ οὐδέποτε ἐπεχείρησέ τι κατ' αὐτήν. »

Ὁ Συνταγματάρχης, ὅστις εἶχε βυθισθῆ εἰς τὴν συνήθη του βεμβώδη κατάστασιν, ἐστέναιζε βαθέως. Ἐγὼ δὲ νοήσας ὅτι ἡ παρασκευὴ συνεδέετο μετὰ τινος δυστυχήματος συμβάντος αὐτῷ, ἔσπευσα νὰ θέσω τέμα εἰς τὴν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὁμιλίαν.

Αἱ ὄρακι παρήρχοντο ἀνεπισηθῶς ἢ τελευταία τῆς ἡμέρας λάμπρις ἐξηλείφθη ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος, αἱ σικαὶ τῆς νυκτὸς ἐπελθοῦσαι περιέ-

βαλλον ἡμᾶς καὶ τὰ περὶ ἡμᾶς, ὥστε μόνον αἱ καίουσαι τῶν σιγάρων ἡμῶν ἀκραί διεχνοον ἀμυθρόν τι καὶ ἀρίστον φῶς. Αἶφνης ὁ Συνταγματάρχης ἠγέρθη τῆς ἔδρας του καὶ ἐφώνησε βραχυχρόνως: «Φῶς! κρᾶξτε νὰ φέρον φῶς, τὸ σκότος τοῦ δωματίου τούτου μὲ θανατώνει.»

Ἐκπλαγείς οὐκ ὀλίγον ἔνεκα τῶν φωνῶν τούτων, ἠγέρθη καὶ εἴυρα τὸν κώδωνα ὁ ὑπρέτης ἐλθὼν ἤναψε τὴν λυχνίαν ἀφ' οὗ δὲ ἀνεχώρησεν, ἐκατάναυεν ἐπὶ τινε εἰσέτι λεπτά σιωπήλοι τὰ σιγά. ἅμα. Πρῶτος ὁ Tregarthen διέκοψε τὴν ὄχλησάν, εἰς ἐμὲ τοῦ ἀρίστον, σιωπὴν, εἰπὼν: «Βεβαίως ἐξεπλάγητε διότι τόσον αἰφνιδίως ἐξήτησα φῶς.»

«Τὸ ὁμολογῶ, ἐξεπλάγην πολὺ, ἀπήντησα.»

Καὶ ἐπιθυμεῖτε βεβαίως νὰ μάθητε τὴν αἰτίαν. Σᾶς τὴν λέγω, λοιπὸν, Κύριε Βαλφούρ, ἡ αἰτία ἦν φόβος.

«Φόβος; φοβεῖσθε; ἠρώτησα καὶ ἠτένισα πλήρης θαυμασμοῦ τὸν Συνταγματάρχην, ὅστις προσεπάθησε νὰ μειδιάσῃ καὶ ἐπλήρωσεν οἴνου τὸ ποτήριόν του· καθ' ἣν στιγμὴν ὁμοῦ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα διὰ νὰ λάβῃ τὴν φιάλην, παρετήρησα ὅτι ἔτρεμε καὶ ἡ ἐκφρασίς του προσώπου του ἐξ-ἐδήλωον φόβον.»

«Εἶναι δειλία, ἐπανελάθε, νὰ ὁμολογῇ τις τὸν φόβον του· ἀλλὰ πιστεύσατέ μοι, φίλτατε, ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι τοὺς ζῶντας, φοβοῦμαι τὸν θάνατον.»

Νοήσας, καθ' ὃ ἰατρὸς, ὅτι ὁ Συνταγματάρχης ἐπάτησε, τῷ εἶπον. «Πάχαγε, κύριε Tregarthen· καὶ ἐγὼ αὐτὸς προτεβλήθην ποτὲ ὑπὸ τοιαύτης νευρικής νόσου.»

Ὁ Συνταγματάρχης ἐφάνη τὸ κατ' ἀρχὰς μειδιῶν περιλύπως, εἶτα, καλύψας τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖρας, ἐκλαίει. Φίλτατε, Συνταγματάρχα, τῷ εἶπον, ἀρχίζω ν' ἀνητυχῶ, εἴσθε ἀσθενής, καὶ ἠγέρθη διὰ νὰ τὸν βοήθῃσω. «Παρακαλῶ μὴ ἀνησυχεῖτε, ὑπέλαβεν, ἐμποδίζω με διὰ τῆς χεῖρός· εἶναι ἀδυναμία, ἣτις ἐντὸς ὀλίγου παρέρχεται· καθῆκόν μου ἦν νὰ Σᾶς ζητήσω μυρίας συγγνώμας, ἀλλὰ, καθὼς λέγουσιν οἱ Γερμανοί, ἦλθεν ἡ κακὴ μου ὥρα· ἀφῆσά τέ την νὰ παρέλθῃ.»

Συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν του ἐκάθησα πάλιν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ κρύψω τὴν ταραχὴν μου, βλέπων αὐτὸν ἐν καταστάσει λειποθυμίας ὁμοίαι. Αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες του ἔτρεμον, τὸ μετωπὸν του ἐκαλύφθη ὑπὸ θρόμβων ἰδρώτους.

«Παρήλαθ, μοι εἶπεν ἐπὶ τέλους· ὁ Ριχάρδος εἶναι

πάλιν ὁ ἴδιος, ὡς λέγουσιν οἱ ποιηταί,» καὶ προσεπάθησε νὰ φανῇ εὐθυμος. Κύψας ἔλαβον τὴν φιάλην, ἐπλήρωσα ἐμὸν νεύον τὰ ποτήρια καὶ τῷ εἶπον. «πᾶντα ταῦτα προέρχονται ἐκ ταραχῆς; τοῦ νευρικοῦ συστήματος, κύριε Tregarthen· ὅπως δ' ἀπαλλαγῆτε αὐτῶν ἔχετε ἀνάγκη ἰατροῦ εὐσυνειδήτου καὶ ἐπιστήμονος, καὶ καθαροῦ ἀέρος.»

«Περὶ τίνων ὁμιλεῖτε; ἠρώτησεν ἀτενίσας με, ὡς εἰ ἤθελε νὰ μαντεύτῃ τί ἐφρόνον. «Ἐνωθῶ, ἀπήντησα, τὰς ὑπὸ ἀσθενούς φαντασίας παραγομένους εἰκόνας, αἵτινες πράγματι δὲν ὑπάρχουσιν.» Ὁ Συνταγματάρχης ἐφάνη σκεπτόμενος ἐπὶ τινε στιγμᾶς, εἶτα θεῖς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ κλίνας ὀλίγον πρὸς ἐμὲ, μοι εἶπε. «Φαντάσθητε, κύριε Βαλφούρ, ὅτι ἀνθρωπὸς τις οὐδέποτε ψευθεῖς, Σᾶς λέγει ὅτι ὁ θάνατος ἐπισκέπτεται κατὰ καιροὺς τοὺς ζῶντας, καὶ ὅτι καθ' ὅρισμένους ὥρας εἰς τὸν μεθ' ἡμῶν λαλοῦντα ἐμφανίζονται ἐκεῖνοι, ὧν τὰ σώματα πρὸ πολλοῦ παρεδῶκεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς ὁ νεκροθάπτης; τί θήλατες τῷ ἀντιτάξαι;»

«Ἦρχισα νὰ πιπιτεύω ὅτι ὁ ὁμιλῶν μετ' ἐμοῦ ἦν φρενοβλαβής, ἢ ὅτι οἱ λόγοι του ἦσαν ἀποτέλεσμα τῆς ἐπ' ῥόῃς τοῦ οἴνου· οὐχ ἤττον ὁμοῦ ἀπήντησα. «Ὁμολογῶ, κύριε Tregarthen ὅτι θὰ εὕρισκόμεν εἰς ἀμνησάν ἂν ἤκουον ποτε τοιούτους λόγους; λαλεῖτε περὶ φίλου;»

«Ὀχί, ὁμιλῶ περὶ ἐμαυτοῦ.»

Τὸν ἠτένισα, καὶ τὸ βλέμμα μου φαίνεται προέδωκε τοὺς συλλογισμούς μου, διότι ὁ Συνταγματάρχης μειδιῶν περιλύπως προσέθηκε: «Μὲ ἐκλαμβάνετε ὡς φρενοβλαβῆ, καὶ τὸ εὕρισκω πολὺ εὐλογον· σᾶς διαβεβαιῶ ὁμοῦ ὅτι εἶμαι τόσον ὑγιής τὸν νῦν, ὅσον καὶ ὑμεῖς ὁ ἴδιος. Ἄγνωσ τίνος ἔνεκεν ἤρχισα νὰ ὁμιλῶ περὶ τοιούτων ἀντικειμένων ἀπόψε· ἐν τούτοις, ἂν εὐαρεστήθῃ νὰ μὲ ἀκούσῃτε, Κύριε Βαλφούρ, θὰ Σᾶς διηγηθῶ παράδοξον καὶ τρομερὰν ἱστορίαν τῆν ἱστορίαν μου.»

Ὁ Συνταγματάρχης ἐπρόφερε τὰς τελευταίας ταύτης λέξεις μετὰ τινος φρίκης, καὶ πρὸς στιγμὴν ἐφάνη ὡν ὄλος θυμῶ ἐπιρροῆς τινος μυστηριώδους. «Ὁ θάνατος, ἐξηκολούθησε, ἦν παρ' ἐμοῦ ὄλην τὴν ἡμέραν σήμερον· ὁ θάνατος εἶναι καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀκόμη παρ' ἐμοῦ.»

«Δὲν Σᾶς ἐνωθῶ ὑπέλαβον, ἐνῶ αὐτὸς ἔφερε πολλάκις τὴν τρέμουσαν χεῖρά του πρὸς τὸ ὑγρὸν μέτωπον.

Ἐκλαβὼν δ' αὐτὸν ὡς μονομανῆ ἐνόησα ὅτι τὸ μόνον μέσον πρὸς ἀπαλλαγὴν ἦν νὰ τὸν ἀκούσω ἀπαθῶς διηγούμενον τὰς φαντασιοπληξίας του, ὅθεν προσέθηκα·

«Ἡ ἱστορία Σας, Συνταγματάρχα, μοι ἐνδιαφέρει πολὺ, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ συμπάθεια φίλου ἐνεργεῖ πολλάκις πρῶντικῶς.»

Ὁ Συνταγματάρχης ὅμοιως δὲν ἀπεκρίθη· τὰ χεῖλη του ἐκινούνητο ἐφίκανα λεπτὰ χωρὶς νὰ συναρθρόνουσι λέξεις·

«Ἔχετε δικαίον, εἶπεν ἐπὶ τέλους τὸ μυστικόν μου μὲ βαρύνει· τὸ τέλος μου δὲ, ὡς προαισθάνομαι, δὲν εἶναι μακρὰν, καὶ δὲν θέλω ν' ἀποθάνω χωρὶς νὰ τὸ ἀνακοινώσω εἰς τινε.»

Ἡ περιέργειά μου ἦν ἄμετρος· παρεκάλεσα τὸν ἀσθενῆ (διότι τοιοῦτον τὸν ὑπέθετον), νὰ ἐπιστευθῇ εἰς ἐμέ· οὗτος δ' ἐξαγαγὼν τὸ ὄρολογίον του, τὸ ἔθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ εἶπεν

«Ἐνδεκα ὥραι. Ἀκριβῶς τὸ μεσονύκτιον, ὅτε θὰ παρέλθῃ ἡ πρακτικὴ, θὰ περὶλθῃ καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ μυστικοῦ μου, ἔως οὐ ἄλλη παρασκευὴ φέρει πάλιν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὴν σκιάν τοῦ θανάτου. Μὴ ἀνησυχεῖτε δι' ἐμὲ, Κύριε Βαλφούρ· ἐκ τῆς φυσιογνωμίας Σας φαίνεται νὸς ἀποφασιστικὸς καὶ τολμηρὸς. Ἐντὸς μιᾶς ὥρας, ἢ καὶ ὀλίγον προτιότερον, θέλετε μὲ ἰδεῖ πίπτοντα ὡς κεραυνόπλεκτον ἀπὸ τῆς ἔδρας μου· μὴ φοβηθῆτε· λάβετε τὸ φαλιδίον τοῦτο, θεσατέτο πρὸ τῆς ῥινό· μου, καὶ ἐν ἀκαρεῖ θέλω ἀναλάβει τὰς αἰσθήσεις μου.»

Θαυμάζων ὑπεσχέθην ὅτι θὰ ἐκπληρώσω τὴν παραγγελίαν του· ἐκεῖνος δὲ στεναζὰς βραθέως ἤρξατο διηγούμενος ὡς ἐξῆς.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΜΙΡΑΒΩ.

ΓΠΟ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΓΩ.

(Συνέχεια. — Ἰδε Φυλλ. ΙΖ.)

Ὁ Ριβαρόλ ἔλεγεν, «ὁ Μιραβῶ εἶναι μᾶλλον συγγραφεὺς, ὁ Βαρνάβας μᾶλλον ῥήτωρ.» — «Προτιμῶ τὸν Βαρνάβαν, ὅχι τὸν Μιραβῶ·» ἔλεγεν ὁ Πολλετιέ. «Ἡ ἀξιωματικὸς συνεδρίας τῆς 13», ἔγραψεν ὁ Χανφόρ, «ἀπέδειξε

παρὰ ποτε τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Βαρνάβα ὡς ῥήτωρος ἢ τοῦ Μιραβῶ, καὶ τοι πρὸ πολλοῦ τούτου γνωστοῦ.» «Ὁ Μιραβῶ ἀπέθανεν», ἐπιφώνησεν ὁ Ταργέτ σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ Βαρνάβα, «ὁ λόγος αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς δημοσιεύσεως τῶν νόμων τὸν ἐφόνευσε». «Βαρνάβα, ἐνεταφίασες τὸν Μιραβῶ.» προσέθεσεν ὁ Δουπὸρ ἐνθαφύνομος καὶ ἀπὸ μειδιήματος τοῦ Λαμέθ, ὄντας πρὸς τὸν Δουπὸρ, ὅτι οὗτος πρὸς τὸν Βαρνάβαν — ἀπλοῦν ὑποκοριστικόν. — «ὁ Βαρνάβας εὐαρεστεῖ, ὁ Μιραβῶ δυσαρεστεῖ», ἔλεγεν ὁ Γουπίλ. — «Ὁ κόμης Μιραβῶ ἔχει ἀστραπάς», ἔλεγεν ὁ Καμὶς, «ἀλλ' οὐδέποτε ἔαγоруεση καλῶς, δὲν γνωρίζει τί ἐστὶν ἀγῶρευσις. Ὁμίλησόν μοι περὶ τοῦ Βαρνάβα!» — «Εἰς μάτην κοπιᾷ καὶ χύνει ἰδρώτας», ἀπεφάνετο ὁ Ροβεσπιέρν, «οὐδέποτε θὰ φθάσῃ τὸν Βαρνάβαν, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει μὲν μεγάλας ἀξιώσεις, ἀλλὰ μείζονα ἀξίαν.» Αἱ πτωχὰ αὐτὰ καὶ εὐτελεῖς ἀδικίαι ἤμισσον τὸν Μιραβῶ καὶ κατέθλιβον ἐν μέσῳ τῆς ἰσχύος του καὶ τῶν θριάμβων. Εὐτελεῖς κριτικαὶ σπουδαῖοι ἀνδρός! Ἐάν οἱ μισοῦντες αὐτὸν ἐν τῇ ἀνάγκῃ ν' ἀντιτάξωσι κατ' αὐτοῦ ἕτερον οἰονόηποτε, δὲν εὕρισκον ἄνδρα μεγάλης ἰκανότητος, ἦθελον προσλάβει τινὰ τῶν μετρίων. Οἱ τοιοῦτοι δὲν φροντίζουν περὶ τῆς ποιότητος τοῦ ὑφάσματος ἐξ οὗ μέλλουσι νὰ κατασκευάσωσι τὴν σημαίαν των. Ὁ Μαιρέτ ἄλλοτε προστιμᾶτό τοῦ Κορνηλίου, ὁ Πράδων τοῦ Ραχίνα. Ὁ Βολταίρος δὲ πρὸ 100 ἐτῶν περίπου ἐκράξε·

Τὸν βάρβαρον Γρεβιλλὸν προτιμῶσιν ἢ ἐγὼ!

Τὸ 1808 ὁ Γεοφροῦ, ὁ ἐπισημότερος τῶν κριτικῶν τῆς Εὐρώπης, ἔγραψεν: «ὁ Κ. Ααφὼν ἀνώτερός ἐστι τοῦ Ταλμά.» Θαυμασία ὁμοφωνία! Τὸ 1798 προετίμων τὸν Μορώ τοῦ Βοναπάρτου· τὸ 1815, τὸν Βελιγκτόνα τοῦ Ναπολέοντος.

Ἐπαναλαμβάνομεν, διότι ὅσον τὸ ἐφ' ἡμῖν τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀξιοπεριέργον, ὁ Μιραβῶ κατεδέχετο ν' ἀγανακτῇ δι' αὐτὰ, καὶ τὸν παραλληλισμὸν ἑαυτοῦ πρὸς τὸν Βαρνάβαν βραδέως ἔφερε. Ἄν ἔστρεφε τὰ βλέμματα αὐτοῦ πρὸς τὸ μέλλον θὰ ἐμειδιά. Γενικῶς ὁμοῦ τούτο παρατηρεῖται ὡς ἔλλειψις τῶν πολιτικῶν ῥητόρων, ὅτι εἰσὶν ἄνθρωποι τοῦ παρόντος, προσηλθόντες ἐπὶ βλέμμα αὐτῶν μᾶλλον ἐπὶ τῶν συγχρονικῶν ἢ τῶν μεταγενεστέρων.

Οἱ δύο ἄνδρες Βαρνάβας καὶ Μιραβῶ εὐρι-

σκοντο εις ὄλως ἀντίθετον ἔσπιν. Ἐν τῇ Συνελεύσει ὁ Βαρνάβας ἐγειρόμενος ν' ἀγορεύσῃ ὑπεδέχεται μετὰ μειδιαμάτων, ὁ Μιραβώ δὲ ὑπὸ τρικυμιώδους θορύβου. Ὁ Βαρνάβας ἰδίως εἶχε στιγμιαῖον θρίαμβον ἐνός τετάρτου, τὴν δὴξαν ἐν ταῖς ἐφημερίαις, ἀπάντων τὰ χειροκροτήματα καὶ ἰδίως τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς. Ὁ Μιραβώ εἶχε τὴν πάλιν καὶ τὴν τρικυμίαν. Ὁ Βαρνάβας ἦτο εὐειδῆς νέος καὶ εὐήγορος, ὁ Μιραβώ δὲ, ὡς εὐφυῶς ἔλεγεν ὁ Ρίβερὸλ, ἦτο τερατώδης φλύαρος. Ὁ Βαρνάβας ἦτο ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἀνά πᾶσαν πρωΐαν ἐξετάζουσι τὸ ἀκροατήριον αὐτῶν, ψαύουσι τὸν σφυγμὸν τοῦ κοινοῦ, καὶ οὐδέποτε ἀποτολμοῦσι ν' ἀγορεύσωσιν, ἀν δὲν ὦσι βέβαιοι ὅτι θὰ χειροκροτηθῶσιν, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἀσπάζονται ταπεινῶς τὴν πτέρυγαν τῆς ἐπιτυχίας καὶ ἀναβαίνουν τὸ βῆμα φέροντες μεθ' ἑαυτῶν μᾶλλον τὰς ἰδέας τῆς χθὲς ἢ τῆς σήμερον, οὐδέποτε δὲ τῆς αὔριον, φοβούμενοι μὴ ῥιψοκινδυνεύσωσι, οἵτινες ἐκφωνοῦσιν ἐπιτετηδευμένους λόγους, καλῶς ἰσοπεδωμένους, λείους, εὐρους, ἐφ' ὧν περιάγουσι μαλακῶς ὅλας τὰς κοινὰς ἰδέας τῆς ἐποχῆς των. Φοβούμενοι δὲ μὴ αἱ σκέψεις των δὲν εἶναι βεβαπτισμέναι κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ τοῦ κόσμου, ἀνθρωπῶν ἀδικιὰς τὴν κρίσιν των εἰς τὰς ἀγυῖας, ὡς θερμότερον εἰς τὸ παράθυρον των. Τούναντίον, ὁ Μιραβώ ἦτο ὁ ἄνθρωπος τῶν νέων ἰδεῶν, τοῦ αἰφνιδίου φωτός, τῆς ἐπικινδύνου ἐκρᾶσεως, ὀρμητικῆς, ἀκαλλώπιστος, πάντοτε καὶ ἀπανταχοῦ ἀπροσδόκητος, προσβλητικῆς, δηκτικῆς, ἀνατρεπτικῆς, ὑπήκουε δὲ μόνον εἰς ἑαυτόν. Ἐπεθύμει τὴν ἐπιτυχίαν, ἀλλ' ὡς δευτερεύον τι, ἠγάπα μᾶλλον, ἐπὶ τοῦ βήματος ὧν, τὰς ἐπιδοκιμασίας τῶν παθῶν τῆς καρδίας του ἢ τὰς τοῦ λαοῦ. Θεορῶδης, τεταραγμένος, ὀρμητικῆς, βαθῆς, σπανίως εὐκρινῆς, οὐδέποτε διαδακτικῆς, ἐκάλει φρόνη μίγδην ἐν τῷ ἀρχῶ αὐτοῦ ἀπάσας τὰς ἰδέας τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τραχυτέρως τῶν ἰδικῶν του. Ἡ εὐγλωττία τοῦ Βαρνάβα πρὸς τὴν τοῦ Μιραβώ ὁμοιάζε πρὸς μεγάλην ὁδὸν παραπλεύρως ἔχουσαν ῥέοντα χεῖμαρρον.

Νῦν, ὅτε τὸ ὄνομα τοῦ Μιραβώ κατέστη τόσον μέγα καὶ τόσον προσφιλέως, ἀμυδράν τινα ἰδέαν δυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν περὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου μεθ' οὗ ἐφέροντο πρὸς αὐτόν οἱ συνάδελφοί του καὶ οἱ σύγγρονοι. Ὁ Γουίλερμὴ ἐκράζε, τοῦ Μιραβώ ἀγορεύοντος: «Ὁ Μιραβώ εἶναι κα-

κοῦργος δολοφόνος», ὁ Ἀμβλύ καὶ Λαυτρέκ «αὐτός ὁ Μιραβώ εἶναι ἀχρεϊστάτος». ὁ Φουκόλ καὶ ὁ Βεριε δακτυλοδεικτοῦντες αὐτὸν ἔλεγον: «Ὁ Μιραβώ, μᾶς ὑβρίζειτε». Ὅταν τὸ μῖσος ἀπεσῦρτο, παρουσιάζετο ἡ καταφρόνησις: «Ὁ μικρὸς αὐτός Μιραβώ», ἔλεγεν ὁ Καστελλανέτ ἀπὸ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς: «εἶναι μωρὸς», ἔλεγεν ὁ Λαπούλ ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς. Μετὰ τὴν ἀγόρευσίν του δὲ ὁ Ῥοβεσπιέρης ὑπετονθόρυξε «Δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀξίαν».

Ἔστιν ὅτε τὸ μῖσος τόσου μεγάλου μέρους τοῦ ἀκροατηρίου του κατέλειπεν ἔγνη εἰς τὴν εὐγλωττίαν του, π. χ. ἐν μέσῳ τῆς περιφήμου ἀγορεύσεώς του ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας, ἐξέπεσον τῶν ὑπερόπτων αὐτοῦ χειλέων οἱ ἐξῆς λόγοι, λόγοι μελαγχολικοὶ, ἀπλοῖ, ἀποφασιστικοὶ καὶ ὑψηλοὶ, τοὺς ὁποίους πᾶς ἐν ὁμοίᾳ περιπτώσει ὤρειλε νὰ μελετήσῃ: «Ἐνθ' ἠγόρευον ἐκφράζων τὰς πρώτας ἰδέας μου περὶ τῆς ἀντιβασιλείας, ἤκουσα φωνὰς, μετὰ θελακτικῆς τινος ἀμφιβολίας, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἡμέρας φέρω εἶναι παράλογον αὐτό! μωρόν! δὲν δύναται νὰ προταθῇ. Πρέπει ὅμως νὰ σκεφθῶμεν». Ὁμίλει οὕτως τὴν 25 Μαρτίου 1791. Ἐπτὰ ἡμέρας πρὸ τῆς τελευτῆς του.

Ἐκτός τῆς Συνελεύσεως ὁ τύπος κατέσχιζεν αὐτὸν μετ' ἀκατανόητου μανίας. Οἱ λίβελλοὶ βροχηθῶν ἐπιπτον κατ' αὐτοῦ. Καὶ αἱ ἀκροὶ δὲ φατριᾶι παρομοίως ἐφέροντο. Τὸ ὄνομα Μιραβώ μετὰ τὸ αὐτοῦ τόνου ἐπροσφέροτο καὶ εἰς τὸν στρατῶνα τῶν χωροφυλάκων καὶ εἰς τὸν σύλλογον τῶν Κορδελιέρων. Ὁ Κ. Σαμφενέτος ἔλεγεν «αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ψυχὴ γέμει ἀπὸ τῶν οὐλῶν τῆς ἐφλογίας, ὡς καὶ τὸ πρόσωπόν του». Ὁ Λαμπέσκ ἐπρότεινε ν' ἀπαχθῆ ὑπὸ 20 ἰππέων καὶ νὰ ὀδηγηθῆ εἰς τὰς φυλακὰς ὁ Μιραβώ ἔγραψε: «Συμπολιταί, ἀνεγείρατε 800 ἀγγέλους καὶ κρεμάσατε ὅλα ταῦτα τὰ τέρατα, ἐπὶ κεφαλῆς δ' αὐτῶν τὸν ἀτιμὸν Ῥικέτην Μιραβώ, τὸν πρεσβύτερον».

Ὁ Μιραβώ ὅμως ἀντέστη, τῆς Συνελεύσεως θελούσης νὰ καταδιώξῃ τὸν Μιραβώ.

Οὕτω μέχρι τῆς πρώτης Ἀπριλίου ὁ Μιραβώ ἦτο ἀχρεϊστῆς¹⁾, μωρὸς²⁾, πανούργος καὶ δολοφόνος³⁾, μανιώδης, ῥήτωρ δευτέρως τᾶξιος,

1) M. M. d'Ambly et de Lautrec.

2) M. Lapoule.

3) M. de Guillemy.

μέτριος ἄνθρωπος⁴⁾, ἄνθρωπος νεκρὸς⁵⁾, ἀνευ ἀξίας⁶⁾, τερατώδης φλύαρος⁷⁾, καταβεβοημένος, ἐσυριγμένος, ἀξίος ἐμπυσμῶν μᾶλλον ἢ χειροκροτημάτων⁸⁾. Ὁ Λαμπέσκ προτείνει δι' αὐτὸν τὴν φυλακὴν, ὁ Μιραβώ τὴν ἀγγλόνην. Ἀποθνήσκει τὴν 2^{ην} Ἀπριλίου, τὴν δὲ 3^{ην} τάφος αὐτοῦ ὀρίζεται τὸ Πάνθειον!

Ἄνδρες μεγάλοι! θέλετε νὰ δικαιωθῆτε αὐριον, τελευτήσατε σήμερον!

Γ.

Ὁ λαὸς, ἐν τούτοις, ὅστις ἔχει ἰδίαν τινα αἰσθησιν καὶ τὴν ὀπτικὴν ἀκτῖνα κατ' ἐξοχὴν εὐθεῖαν, ὅστις, ὡς ἰσχυρὸς δὲν μισεῖ καὶ ὡς μέγας δὲν φθονεῖ, ὁ λαὸς, ὁ γνωρίζων καὶ νήπια ἐπιτοὺς ἀνθρώπους, ἦτο ὑπὲρ τοῦ Μιραβώ. Ὁ Μιραβώ ἦτο πρόσφορος διὰ τὸν λαὸν τοῦ 89, ὁ λαὸς δὲ τοῦ 89 πρόσφορος διὰ τὸν Μιραβώ. Δὲν ὑπάρχει λαμπρότερον θέαμα διὰ τὸν φιλόσοφον, ἢ οἱ στενοὶ οὗτοι ἐναγκαλισμοὶ τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τοῦ πλήθους.

Ἦρνοντο τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Μιραβώ, καὶ ὅμως ἦτο ἀπειρος. Ἀείποτε εἶχε δίκαιον, ἀλλ' εἶχε δίκαιον ἐν τῇ Συνελεύσει διὰ τοῦ λαοῦ ὅ,τι ἔλεγεν ὁ Μιραβώ δι' ὠρισμένον λέξενον, τὸ πλήθος ἐπανελίμβανε διὰ χειροκροτημάτων, ὑπὸ τὴν καθυπαγόρευσιν τῶν ὁποίων τὸ νομοθετικὸν σῶμα ἔγραψε πολλὰ ἀκούσιως. Οἱ λίβελλοι, αἱ σάτυροι, αἱ διαβολαὶ, αἱ ὕβρεις, αἱ διακοπαὶ, αἱ ἀπειλαὶ, αἱ ἀποδοκιμασίαι, οἱ ὑπερβολικοὶ γέλωτες, οἱ συριγμοὶ, ἦσαν ὡσεὶ χάλικες ἀφρόν μόνον παράγοντες, ῥιπτόμενοι εἰς τὴν ῥοὴν τοῦ λόγου του. Ἰδοὺ τὸ ὄλον αὐτῶν ἀποτελεσμα. Ὁ κορυφαῖος οὗτος ῥήτωρ, ὅπότεν καταλαμβανόμενος ὑπὸ τινος ἰδέας παρήρχετο τὸ βῆμα, ὅπότεν ἴστατο ἀπέναντι τοῦ λαοῦ του, ὅπότεν ὄρθιος ἢ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῆς φθορᾶς Συνελεύσεως, ὡς ὁ Θεάνθρωπος ἐπὶ τῆς Τιβεριάδος, δὲν ἐδυθίζετο ἐν αὐτῇ, ὅπότεν τὸ σκεπτικὸν καὶ λάμπον αὐτοῦ βλέμμα προσήλου ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ βήματος ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἰδεῶν τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἐφαίνετο ὅτι καταμέτρα διὰ τοῦ μεγαλείου τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ τὴν σμικρότητα τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων. Τότε δὲ καὶ

αἱ διαβολαὶ καὶ αἱ ἀποδοκιμασίαι καὶ αἱ ὕβρεις ἐξέλειπον. Οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ μάτην ἐνήργουν, μάτην ὠμίλουγ, μάτην κατ' αὐτοῦ ἐπετίθεντο. Ἡ πρώτη τοῦ στόματος αὐτοῦ πνοὴ κατεκόμηνιζεν ὅλους αὐτῶν τοὺς σωρούς. Ὅπότεν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐποίει χρῆσιν τῆς μεγαλοφυΐας του, εἶχε τὸ πρόσωπον ὑπέρλαμπρον καὶ τὸ πᾶν πρὸ αὐτοῦ ἐξηπρανίζετο.

Ὁ Μιραβώ, κατὰ τὸ 1791, καὶ ἐμισεῖτο πολὺ καὶ ἠγαπάτο ἐναυτῶν ἡ μεγαλοφυΐα ἐμισεῖτο ὑπὸ τῆς ἀγγινοίας, ἀνὴρ ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ἡ ὑπαρξὶς αὐτοῦ ἦτο περιφανὴς καὶ ἐπιθυμητὴ διέθετε κατὰ βούλησιν τὰς ψυχὰς ἀπάσας, κινούσας τότε πρὸς τὸ μέλλον διὰ μαγικῶν λόγων καὶ διὰ τινος μυστηριώδους ἀλχημικῆς μετεποίει εἰς ἰδέας, εἰς συστήματα, εἰς ἐπιθυμίας ἐλλόγους, εἰς ἀκριβῆ σχέδια βελτιώσεων καὶ ἀναμορφώσεων, τὰς συγκεχυμένας ῥοπὰς τοῦ λαοῦ ἔτρεφε τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δι' ὄλων τῶν ἰδεῶν, ἅς ἡ εὐρεῖα αὐτοῦ νόησις ἐνέσπειρεν εἰς τὰ πλήθη. Ἄνευ ἀναπειλάς, διὰ τῶν βραχιόνων ἐπληττεν, ἐμαστίγου ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ βήματος, ὡς σίτον εἰς τὸν ἄνεμον, καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα τοῦ αἰῶνος του ὅπως διαχωρίσῃ τὸ ἄχυρον, δὲ ἡ δημοκρατία ἐμελλε νὰ καταναλώσῃ, τοῦ σπόρου, ὃν ἡ ἐπανάστασις ἐμελλε νὰ γονιμοποιήσῃ. Παρεῖχεν ἀφορμὰς ἀγρυπνίας εἰς τὸν Λουδοβίκον ΙΣΤ'. καὶ εἰς τὸν Ῥοβεσπιέρην, τῷ μὲν, διότι προσέβαλλε τὸν θρόνον, τῷ δὲ, διότι ἤθελε προσβάλλει τὴν λαϊμητόμον. Ἦτο ἀνὴρ ὅστις καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἐγειρόμενος ἠδύνατο νὰ λέγῃ: «τί νὰ καταστρέψω σήμερον διὰ τοῦ λόγου;» Ὡς ὁ πάπας ἤγε τὰ πνεύματα, ὡς Θεὸς ἤγε τὰ γεγονότα.

Ἀπέθανεν ἐγκαίρως. Ὑψηλὴ κεφαλὴ, τὴν ὁποίαν τὸ 91 ἔσπεψε, τὸ δ' 93 ἤθελεν ἀποκόψει.

Δ.

Παρακολουθοῦντες βῆμα πρὸς βῆμα τὸν βίον τοῦ Μιραβώ ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ μέχρι τοῦ θανάτου, ἀπὸ τῆς ταπεινῆς κολυμβήθρας τοῦ Μπινιὸν (Bignon) μέχρι τοῦ Πανθέου, βλέπομεν ὅτι, ὡς πάντες οἱ ὁμοίως αὐτῷ κράσεως καὶ μέτρου ἄνθρωποι, εἶχε προορισμὸν τινα ἐν τῷ κόσμῳ.

Τοιοῦτον τέκνον ἐμελλεν ἀναγκάσιως νὰ γίνῃ μέγας ἀνὴρ.

4) Ἐφημερίδες καὶ σάτυροι τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

5) Target.

6) Dupont.

7) Rivarol.

8) Pelletier.

Ὡς ἐκ τῆς ὑπερμεγέθους αὐτοῦ κεφαλῆς, ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐκινδύνευσε κατὰ τὸν τοκετόν· οὕτως καὶ ἡ παλαιὰ γαλλικὴ μοναρχία, ἡ ἑτέρα αὐτοῦ μήτηρ, ὁπότε ἐγέννησε τὴν φήμην του μικροῦ δεῖν ν' ἀποθάνῃ.

Τὴν ἡλικίαν πενταετοῦς ὄντος, ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Ποασσὼν, εἶπέ ποτε πρὸς αὐτὸν νὰ γράψῃ ὅ,τι ἤθελεν ἐπέλθει εἰς τὴν κεφαλὴν του. Ὡς ἀναφέρει ὁ πατὴρ του, ἔγραψε τὰ ἐξῆς πρὸς αὐτόν.

«Κύριε Μιραβὼ (Monsieur moi), σὲ παρακαλῶ νὰ προσέχῃς πολὺ εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς γραφῆς σου, νὰ μὴ μελετᾷς τὸ ὑπόδειγμα, νὰ προσέχῃς εἰς ὅ,τι πράττουν, νὰ ὑπακούῃς εἰς τὸν πατέρα σου, εἰς τὸν διδάσκαλόν σου, εἰς τὴν μητέρα σου, νὰ μὴ ἀντιλέγῃς εἰς αὐτούς. Μὴ μεταχειρίζῃσαι πανουργίας, τιμὴν πρὸ πάντων νὰ δεικνύῃς. Μὴ προσβάλλῃς κανένα, ἐκτὸς ἂν σὲ προσβάλῃ. Ὑπερασπίζου τὴν πατρίδα σου. Μὴ φέρεσαι κακῶς πρὸς τοὺς ὑπηρετάς σου, μὴ συνοικειοῦσαι μετ' αὐτῶν. Κρύπτει τὰς ἐλλείψεις τοῦ πλησίου σου, διότι τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ καὶ πρὸς σὲ αὐτόν.»

Ἐνδεκαετοῦς ὄντος, ἰδοὺ τί ἔγραψε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀρχοντικὸν δικαστικὸν Μιραβὼ, ὁ δούξ Νιβερσύ ἐν ἐπιστολῇ χρονολογουμένῃ 11 Ἰουλίου 1760 ἐν Σαιντ-Μόρ. «Προχθὲς ἔτυχε τοῦ βραβεῖου, ὃ παρ' ἐμοὶ λαμβάνουσιν οἱ ἐπιτυγχάνοντες εἰς τὸ ἀγώνισμα τοῦ δρόμου. Ἐν βραβεῖον ἦτο εἰς πῖλος· ἀμέσως στρέφεται καὶ λέγει πρὸς ἕτερον παῖδα φέροντα σκούφιαν, ἐκβάλλων ἐν ταυτῷ τὸν πῖλον του· λάβε τον, δὲν ἔχω δύο κεφαλὰς. Ὁ νέος οὗτος μοὶ ἐφάνη τότε ἀρχὸν τοῦ κόσμου· θεῖόν τι διαπέρασεν αἰφνιδίως τὴν στάσιν του· ἐμελέτησα ἐπὶ τοῦ γεγονότος τούτου, ἔκλαυσα, καὶ ἡ μελέτη αὕτη δι' ἐμὲ δὲν ὑπῆρξεν ἀνωφελής.»

Δωδεκαετοῦς ὄντος, ὁ πατὴρ του ἔλεγε· «Εἶναι ὑψηλόφρων καρδιά ὑπὸ τὸ ἐνδύμα νηπίου· ἔχει ἔμφυτον ὑπερηφάνειαν, ὅμως εὐγενῆ πρὸ πάντων. Μοὶ φαίνεται ἔμφυτον κομπαστικόν, παράφορον, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ καταπῆ τὸν κόσμον ἅπαντα πρὶν γίνῃ 12 ἐτῶν.»

Δεκαεξαέτης εἶχε τὸσον τολμηρὸν καὶ ὑπερόφρονον παρησιάν, ὥστε ὅταν ὁ πρίγκηψ Κοντὺ, ἀποτεινόμενος αὐτῷ εἶπε· «τί θὰ κάμῃς; ἂν σοὶ δώσω βράπισμα;» Ἀπεκρίθη· «Τὸ ζήτημα θὰ ἦτο δύσκολον πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῶν δικάνων πιστολίων.» (Ἀκολουθεῖ.)

ΑΝΔΡΟΥ ΝΑΙΚΟΜΑΧΙΑ.

ΚΩΜΩΔΙΑ Εἰς ΜΕΡΗ ΤΡΙΑ

ὑπὸ

Π. Δ. ΖΑΝΟΥ.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλ. 17.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

[Ἐξέρχεται τῆς οἰκίας του, ἐνδεδυμένος μακρὸν ὑποκίμων, φέρων σκούφον νυκτικὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἀνεκμένον φανὸν εἰς τὰς χεῖρας κρατῶν.]

Ἄχ!

Φρικτὸν τῶντι, ἄνδρουμένος ἄνθρωπος νὰ χάσῃ αἰφνης νύκτα τὴν γυναῖκά του. Τρεῖς ὥρας ἤδη ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμα τῆς κλίνης ἐστρεφόμεν ὡς μολύπετρα πλὴν ὕπνου νὰ μὴ ἐπάρῃ δὲν κατώρθωσα· ὁ νοῦς μου ὡς ἀνέμη ἐτριγύριζεν, ἐγὼ δὲ ἐσκεπτόμην κ' ἔλεγον αὐτὰ: ἡ σύζυγός μου ἀρά γε τί ἔγεινε; ποῦ νὰ ὑπῆγε τάχα; εἶναι ζωντανῆ ἢ μήπως ἐφρονεῦθη; ἤρπασα λοιπὸν τὸ φῶς κ' ἐξῆλθα ἔξω μετὰ νυκτικὰ μήπως τὴν εὐρω, πλὴν αὕτη δὲν φαίνεται. Ποῦ πρέπει νὰ ὑπάγῃς τώρα; ἀρά γε, ἂν τὴν φωνάξω ἐξ ὀνόματος γλυκὰ, θ' ἀκούσῃ; — Ἐλπίνικη! Ἐλπίνικη μου!

— Ὡς πετεινὸς τοῦ κάκου ἐξεφώνησα . . . Ἄχ! δὲν με μέλει ἄλλο, μήπως ἔπεσε φοβοῦμαι μόνη εἰς κανὲν πηγάδιον· κί' αὐριον εἶπουν πῶς τὴν ἐπνίξα ἐγώ. Τί; εἶναι τάχα πρᾶγμα δύσκολον αὐτό; ὅστις γυναῖκα ἐνυμφεῖται παλαθὴν τὰς τρέλλας τῆς πληθύνει ἀκριβώτατα.

[βλέπων πρὸς τὸ βάλος τῆς ὁδοῦ.]

— Φόρεμα βλέπω γυναικεῖον ἀπ' ἐκεῖ . . . αὕτη θὰ ἦναι . . . τί νὰ κάμω; ἄς κρυθῶ.

[κρύπτεται εἰς τὴν παρεκκείμενην γωνίαν.]

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ, ΜΩΜΟΣ.

ΜΩΜΟΣ

[ἐνδεδυμένος τὰ γυναικεῖα καὶ ἀκροποδητὴ βαινών.]

Ἄχ! τέλος πάντων ὡς ἡ μέλισσα ἰδοὺ ἐργουμὶ πάλιν θέν ἀνεχώρησα γελάσας καὶ καγγάσας καὶ ξεκαρδισθεῖς, ἀλλὰ καὶ κατωρθώσας — δὲν τὸ λέγω δὲ πρὸς καύχημά μου — πράγματα σημαντικὰ καὶ πρωτοτύπου κωμωδίας ἄξια.

Πρὶν φθάσῃ ὅμως νὰ γελᾷ καὶ μ' ἐμὲ, ὅταν ἐξημερώσῃ, ὄλ' ἡ ἀγορὰ καὶ μὲ ἀρχίσῃ μετὰ σαπιολέμονα, ἐάν ἐνδεδυμένον οὕτω με ἰδῇ, κακὸν δὲν εἶναι, ἐάν ἦναι δυνατὸν, νὰ προσπαθῆσω εἰς τὸν οἶκον νὰ ἐμβῶ, διὰ νὰ λάβω τὰ ἐνδύματά μου, ναί.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ

[ἐξερχόμενος τῆς κρύπτης του καὶ συλαμβάνων αὐτόν.]

Ὅχι, κυρία! δὲν μετακομίζονται οἱ ἄνθρωποι τὴν νύκτα· ἔλθετε, συμμαζευθετε πλέον εἰς τὸν οἶκόν σας καὶ τὰ ἐνδύματά σας αὐριον ἐγὼ σὰς παραδίδω μόνος.

ΜΩΜΟΣ [προσπαθῶν νὰ διαφύγῃ αὐτόν.]

Ἄλλὰ, κύριε . . .

γυναῖκα ξένην πῶς τολμᾶτε . . . ἀφες με!

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [μετ' ἐργῆς.]

Πῶς! πάλιν προσωπίδα εἰς τὸ πρόσωπον; ἀφαίρεσέ την πάραυτα καὶ ἔμβαινε!

Δὲν ὑπακούεις; . . . σοῦ τὴν ἀφαιρῶ λοιπὸν διὰ τῆς βίας.

[Παλίσουσι διὰ τῶν χειρῶν.]

ΜΩΜΟΣ.

Ὅχι! μὴ μ' ἐγγίζετε!

δὲν εἶμ' ἐγώ.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

[ἀποκαλύπτει αὐτόν καὶ προστείνει τὸν φανὸν, ἐπιβοηθεῖται ἐκκληκτός.]

Ὁ Μῶμος . . . μπᾶ!

ΜΩΜΟΣ.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Τὴν ἔπαθα.

Σεῖς εἶσθ' ἐκείνη ἢ κυρία τὸ λοιπὸν,

ἥτις τὴν νύκτα ταύτην μ' ἔδαμῶνισε, καὶ μ' ἔκαμε νὰ στῆω καὶ νὰ σκέπτομαι ἂν ἐτρελλάθην ἢ ἂν ἦμαι γωστικός;

ΜΩΜΟΣ.

Δὲν εἶμ' ἐγὼ κυρία· εἶμαι μασκαρᾶς, δὲν τὸ καταλαμβάνεις;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [μὲ ὕψος παραπονετικόν.]

Τρόπος εἶν' αὐτός, τοιουτοτρόπως νὰ φερθεῖτε πρὸς ἐμὲ λοιπὸν, κύριε Μῶμο;

ΜΩΜΟΣ.

Τί σὰς ἔκαμα;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἐνδυμασίαν ἀπαράλλακτον σχεδὸν καθὼς ἡ σύζυγός μου νὰ φορέσετε, συμβούλι' ἀφ' ἑτέρου νὰ μὲ λέγετε νὰ συγκαλέσω καὶ ἐγὼ νὰ συγκαλῶ, μόνον καὶ μόνον, ἵνα παίξετε μ' ἐμὲ ὡς μετὰ κανὲν παιδίον;

ΜΩΜΟΣ.

Ἄλλὰ, κύριε,

ἐγὼ νομίζω ὅτι . . .

ΣΩΣΙΑΔΗΣ

Εἰς τὸν οἶκόν μου

τυρκαϊὰν τοιαύτην νὰ ἀνάψετε καὶ τέλος πάντων νὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ φορτωθῶ ἀδίκως τὴν γυναῖκά μου, μεθ' ἧς τοσαῦτα ἔτη συνεζήσαμεν ὅσαν δύο χρυσὰ ψαράκια τόσον τεργιαστὰ μέσο τὴν γυαλένια φούσκα . . .

ΜΩΜΟΣ.

Ἄλλὰ, κύριε,

ἐγὼ νομίζω ὅτι . . .

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἄχ! τί μ' ἔκαμες! —

ἐκείνη νὰ μοῦ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, ἐγὼ νὰ μὴ πιστεῦω . . .

ΜΩΜΟΣ.

Ἄς ἐπίστευες

λοιπὸν, τί νὰ σοῦ κάμω;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἔως οὐ κί' αὕτη

δικαίως ὀργισθεῖσα ἀνεχώρησεν;

— Ἄχ, Ἑλληνική! Ἑλληνική μου χρυσή!
ζητῶ συγγνώμην, φίλη.

ΜΩΜΟΣ.

Ἄλλὰ, κύριε,
νομίζω ὅτι ὅσα εἶπα κ' ἔπραξα
διὰ καλὸν σας εἶναι, σεῖς ἂν θέλετε,
κύριος εἴσθε, μὴ τὰ παραδέχεσθε.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Τὴν σύζυγόν μου ὅμως τώρα, κύριε,
ποῦ νὰ τὴν εὔρω πλέον;

ΜΩΜΟΣ

Ὅσο δι' αὐτό,
κ' ἐγὼ νὰ σὲ συντρέξω εἶμαι πρόθυμος.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ναὶ σύντρεξέ με, ἀδελφέ μου, σύντρεξε.

ΜΩΜΟΣ.

Εἰς τὰς δημοπρασίας ἔτυχε ποτε
κ' ἀκούσης πῶς φωνάζουσιν οἱ κήρυκες;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Πολλάκις δὲν φωνάζουν οὕτω δυνατὰ;
[ἐντείνει τὴν φωνὴν κατὰ τὸν γνωστὸν ἦχον.]

Ὁὐδὲν πάρη τέλος, κύριοι, ἀγορασταί!
Ὁὐδὲν πάρη τέλος, μία!

ΜΩΜΟΣ

Ἀπαράλλακτα.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [ἐξαικλουθῶν].

Ὁὐδὲν πάρη τέλος δύο!

ΜΩΜΟΣ.

Λάθε τὸ λοιπὸν
σύ μὲν αὐτὸν τὸν δρόμον, τοῦτον δὲ ἐγὼ,
καὶ φωνάζέ την ἐξ ὀνόματος.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἰδοῦ,
πηγαίνω
[λαβὼν τὸν φανὸν ἀπέρχεται κράζων.]

Ἑλληνική! Ἑλληνική μου!

— Ναὶ . . . μ' ἕνα κοῦκλον ἀνοιξὶς δὲν ἔρχεται.

ΜΩΜΟΣ.

[βεδίζων πρὸς τὴν οἰκίαν, ἐν ἣ αἱ γυναῖκες.]

Κυρία Ἑλληνική!

ΑΓΛΑΪΑ [ἐκ τοῦ παραθύρου.]

Νά! νά! ἔρχεται

γυνὴ καὶ ἄλλη. — Ἑλληνική, σὲ ζητοῦν.

ΜΩΜΟΣ.

Ἰδοῦ ἡ λειποτάκτις ποῦ ἐκρύπτετο.

— Κύριε Σωσιάδη!

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [ἐπιστρέφων.]

Τί! τὴν ἤρατε;

ΜΩΜΟΣ.

Εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην μ' ἄλλας φαίνεται
γυναῖκας ὅτι εἶναι.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ποῦ; ποῦ; ποῦ;

ΜΩΜΟΣ.

Ἐδῶ.

κτύπα τὴν θύραν κ' ἔμβαινε.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [κρούων τὴν θύραν.]

Παιδί! παιδί!

ΜΩΜΟΣ.

Καιρὸς νὰ λάβω τώρα τὰ ἐνδύματα.

[εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σωσιάδου.]

Σ Κ Η Ν Η Σ Τ'.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

[προκύπτουσα εἰς τὸ παράθυρον.]

Τίς μὲ φωνάζει;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἦλθες Ἑλληνική μου;
κατάβα, ἀγγελέ μου, νὰ υπάγωμεν
εἰς τὴν οἰκίαν πλέον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Ποῖος εἴσθε σεῖς;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ὁ σύζυγός σου εἶμαι, γλυκυτάτη μου,
δὲν μὲ γνωρίζεις τάχα;

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Τί μὲ θέλετε;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Πῶς! τί σὲ θέλω; ἔφυγες, φιλάτη μου,
καὶ εἰς μνημεῖον μέγα τετραγωνικόν

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

[εἰσέρχεται φῶς διὰ τοῦ παραθύρου, ἀναγινώσκει φύλλον
χάρτου.]

Εἰς τὰς γυναῖκας συνελθούσας ἔδοξεν·
ἐάν δὲν καταργήσουν ὅ,τι σήμερον
ἐψήφισαν οἱ ἄνδρες κατὰ γυναικῶν,
γυνὴ κάμμία ἐξ ἡμῶν ὀρκίζεται
νὰ μὴ γυρίσῃ πλέον εἰς τὸν οἶκόν της,
ἀλλὰ γείνη προτιμᾶ καλόγηρα.

— Ἡ παραβάτις τούτου ἔστω ψεύστρια.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ὡ τὰς πονηροτάτας! δὲν ἀκούετε
μὲ πόσῃ τέχνῃ καὶ ἐλαστικότητι
νομοθετοῦσιν αἱ γυναῖκες; Μὰ τὸ ναί,
φοβοῦμαι μήπως καὶ ὑπερισχύσωσι.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Κύριε Σωσιάδη, συγχωρήσατε,
παρακαλῶ, ἂν φεύγῃ ἔχομεν ἐντὸς
σπουδαιοτάτας ἐργασίας βλέπετε
καὶ πρέπει νὰ εἰσέλθῃ καλὴ νύκτα σας.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

[ὑπέδακρυς καὶ μετὰ ψυχικοῦ πόνου.]

Πῶς! φεύγεις καὶ μ' ἀφίνεις πάλιν, ἀσπλαγχνη,
ἔρημον εἰς τὸν δρόμον τὰ μεσάνυκτα,
τὰ ἄστρα νὰ κυττάζω τὰ νυκτερινά;
Ἐγὼ ἀστρονομίαν δὲν ἐπόησα
ποτέ μου νὰ σπουδάσω· σὲ . . . σὲ, ἀσπλαγχνη,
ἠγάπησ' ἡ ψυχὴ μου, σὲ ἐπιποθῶ,
καὶ σὺ ζητεῖς νὰ φύγῃς; Μάτην τὸ λοιπὸν
τοῦ γάμου τὰς λαμπάδας τότε ἔκαύσαμεν
Βενέτικα κηρία ἀκριβιώτατα;
δὲν ἐγθυμείσαι ὅταν εἰς τὸν γάμον μας
τὸ «Ἡσαία χόρευε» μᾶς ἐψάλλον,
κρυφὰ εἰς τὸ αὐτί μου τί μοῦ ἔλεγες:
Ἄχ, σὺ ζυγέμο! Σωσιάδη μου χρυσέ!
πῶς σ' ἀγαπῶ, ψυχέ μου! πῶς τὴν χεῖ-
ρά μου [ρά μου]

εἰς τὴν στροφὴν ἐπάνω ἐστραγγούλισες
ἐκ τῆς πολλῆς ἀγάπης, ἐκ τοῦ πόνου δὲ
ἐγὼ νὰ ξεφωνήσω μὲ ἠνάγκασες;
Δὲν μὲ λυπεῖσαι πλέον; δὲν μὲ ἀγαπᾷς;

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Λυποῦμαι, πλὴν ἀλλ' ὅμως ἀναγκάζομαι.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἄχ! ὅσον ἐπιμένεις εἰς τὴν ἀρνησιν,
τόσον ὠραιωτέρα, τόσον ποθητὴ

ἀμέσως μετεβλήθη ἡ οἰκία μας,
ἐγὼ δὲ ὡς βρυκόλαξ περιφέρομαι,
τοὺς ὀφθαλμούς νὰ κλείσω μὴ δυνάμενος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Σεῖς εἶπατε νὰ φύγω, σεῖς τὰ πταίετε.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ναί, τώρα βλέπω τὴν ἀπάτην μου κ' ἐγὼ,
ὅτι ὁ Μῶμος δηλαδὴ μ' ἐνέπαιξεν
ἐνδεδυμένος γυναικεῖον ἐνδύμα·
ἀλλὰ ἀνεκαλύφθη ἡ ἀλήθεια
καὶ σοῦ ζητῶ συγγνώμην· ἔλ', ἀγάπη μου,
εἰς τὴν οἰκίαν πλέον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Ἄν ὑπόσχεσθε

ὅτι θὰ ἔχω πάλιν ἄφθονα ὡς πρὶν
τὰ τοῦ καλλωπισμοῦ μου . . .

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Καὶ καλόγηρος

ὑπόσχομαι νὰ γείνω, ἂν ἐπιθυμῆς·
πλὴν περὶ τούτου ἐψήφισθη ψήφισμα
γνωρίζετε, κυρία, καὶ δὲν δύναμαι
νὰ γείνω παραβάτης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Καλὲ, τ' εἶν' αὐτά;

αὐταὶ εἶναι προφάσεις· ὅταν θέλετε . . .

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἄχ! θέλω, ἀγγελέ μου, πλὴν δὲν δύναμαι·
ἔκαμα ὄρκον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Τότε μάθετε λοιπὸν

ὅτι νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ δὲν δύναμαι,
διότι αἱ γυναῖκες ἤδη πρόκειται
τοῦ ἰδικοῦ σας ψήφισμα ἀντίθετον
ἐνταῦθα συνελθούσαι νὰ ψηφίσωμεν.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Πῶς! αἱ γυναῖκες; καὶ ποῦ ἐσπουδάσατε
τὴν τέχνην τοῦ ψηφίζεῖν;

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Μὴ δὲν ἤλθομεν

εἰς τὴν Βουλὴν τσακίς;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἀναγνώσατε

τὸ ψήφισμά σας, νὰ ἰδῶ τί λέγετε.

εἰς τὸν φακὸν προσπίπτει τῆς καρδίας μου.
Κατάβα! δὲν ἀντέχω πλέον, ἀσπλαγχνῆ!

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Λοιπὸν ὑποσχεθῆτε ὅ,τι σὰς ζητῶ
καὶ τότε καταβαίνω.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Πλὴν δὲν δύναμαι,
ἕκαμα ὄρκον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

"Ὀρκον ἕκαμα κ' ἐγώ.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Θέλετε νὰ μὲ εἴπουν ἄτιμον λοιπὸν;

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Θέλετε νὰ μὲ εἴπουν ψεύστριαν λοιπὸν;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [πρὸς τοὺς θεατὰς.]

Ἄνάγκη νὰ ἐνδώσω ἄλλως, ἀδελφοί,
τὸ βλέπω, θ' ἀποθάνω ἀπὸ μαρᾶσμόν.
Ἄλλὰ θὰ μ' εἶπῃ ἴσως αὖριον κἀνεὶς,
κύριε Σωσιάδῃ, παρενόμισες.
— Σὺ θὰ τῷ εἶπω, κύριε, παρανομαῖς,
ὅποταν ἐπεμβαίνῃς εἰς τὰς ἐκλογὰς,
ἐνῶ τοῦ δημοσίου ἦσ' ὑπάλληλος.
Ἄλλὰ θὰ μ' ὀνομάσῃ ἴσως ἄτιμον
ὁ ἄλλος — Σὺ ἴσαι ἄτιμος θ' ἀπακριθῶ,
ὅστις τελώνης ὦν εἰς τὸ Ἀγκύστριον
τὰ χρήματα τοῦ ἔθνους ἐκατέκλεψες
κ' ἔφαγες τόσον ἄλας εἰς τὰς ἀλικίας,
ὥστε σοῦ ἦλθε λύσσα. Ἄσυνείδητον
ὁ ἄλλος θὰ μὲ εἶπῃ. — Ἄσυνείδητος
σύ εἶσαι, κύριέ μου, ἀπακρίνομαι,
ὅστις, ὅποταν διωρίσθῃς ὑπουργός,
καλὸν εἰς τὴν πατρίδα τίποτε σχεδὸν
κακὰ δὲ πλείστα, ὦ προδότα, ἕκαμες,
διὸ καὶ λόγον νὰ μοῦ δώσῃς πάραυτα
ἐγὼ τὸ τέκνον τοῦ λαοῦ σὲ προσκαλῶ!

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Κύριε Σωσιάδῃ, ὕπνον ἐλαφρὸν
καιρὸν δὲν ἔχω πλέον.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Μὴ, μὴ, δέχομαι.

κατάβαινε, κατάβα πλέον, φίλη μου,
καὶ κάτι τι θὰ γείνη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Λέγετε λοιπὸν

ὑπόσχεσθε ἐν πρώτοις νὰ ἀσῆσητε
τὰς νέας σας ιδέας, ἐλευθέρᾳ δὲ
ἐγὼ ὅτι θὰ ἦμαι ὅπως πρότερον
νὰ κάμω ὅ,τι θέλω.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ναί, ὑπόσχομαι.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

"Ὅτι θὰ ἔχω τὴν πρῶταν αὖριον
δύο ἐνδυμασίας, μοῦ ὑπόσχεσθε,
τῆς τελευταίας μὲ ὀδᾶς;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ναί, ὑπόσχομαι.

πλὴν μὴ φωνάζῃς, λέγε τα σιγώτερον,
μὴ μᾶς ἀκούσουν καὶ τὴν πάθω ἔπειτα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Συνάμα δὲ τρεῖς πύλους, δώδεκα πτερὰ,
ὑποδημάτων ζεύγη δεκατέσσαρα,
διάπτρα πέντε, ἔξ ἀλύσεις τοῦ λαμποῦ,
δύο χρυσᾶς καρφίτσας, ἔξ χρωματιστὰ
καὶ ἄλλα τόσα ἄσπρα μεσοφοῦστανά,
ἓνα καθρέπτην ἴσον μὲ τὸ σῶμά μου
καὶ χειροκτίων δωδεκάδα;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

"ὦ, πῶ, πῶ!

χάλαζα πίπτει εἰς τὴν βράχιν μου σφοδρά·
ὑπόσχομαι, κυρία, πλὴν κατάβαινε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Καὶ δύο κριολίνας εὐρωπαϊκάς;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Καὶ δύο κριολίνας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Καὶ ῥιπίδια,

τὰς μυίας νὰ διώκω, τρία-τέσσαρα;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Καὶ μόνος μου, κυρία, σὰς ὑπόσχομαι
ἀέρα νὰ σὰς κάμω μὲ τὸ σάρωμα,
φθάνει νὰ καταβῆτε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Γονατίσατε,

νὰ ἴδω τώρα, ἐὰν λέγετ' ἀληθῆ.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἦ συμφορὰ μου! ἄλλως πῶς δὲν γίνεται;

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Δὲν γίνετ', ὄχι.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [κάμπτων ἐλίγον τὸ γένυ.]

Ἐγονάτισα, ἰδοῦ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Καλὲ καὶ τ' εἶναι τοῦτο; κάμψατε καλὰ
καὶ τ' ἄλλο σας τὸ γόνυ.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Μὴ, ἀφήτέ το,

κυρία, τ' ἄλλο ἔχω ἐν ἐξάνθισμα
ἐπακριβῶς ἐπάνω εἰς τὴν κλειδώσιν
καὶ ἂν τὸ ἐρεθίσω... ὄχι! πῶς μὲ πονεῖ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ [ἀποσυρομένη.]

Λοιπὸν θὰ ὑποθέσω ὅτι ψεύδεσθε.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Μὴ, μὴ καὶ γονατίζω μὲ τὰ τέσσαρα
ἰδοῦ, ἰδέτε.

ΜΩΜΟΣ [ἐξελθὼν τῆς οἰκίας.]

Εὐγέ σου, τετράποδον!

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Ἄϊ, τώρα, φίλτατέ μου, μίαν ἄμαξαν
εἰς τὴν οἰκίαν νὰ μὲ φέρῃ ἤθελα.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Πλὴν πρὸς θεοῦ, κυρία! ἂν φυσήσητε,
τῆς θύρας μας τὰ φύλλα θὰ ἀνοιξῶσι,
καὶ νὰ σὰς φέρῃ θέλετ' ἄμαξ' ὡς ἐκεῖ;

ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Πῶς! ἀπὸ τώρα, κύριε, ἀρχίσατε
λοιπὸν τὰς δυστροπίας; καλὴ νύκτα σας,
διότι μὲ φωνάζουν.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Μὴ, κυρία, μὴ!

μὴ, καὶ πηγαίνω, τρέχω διὰ ἄμαξαν.

[φεύγει ταχέως.]

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΜΩΜΟΣ [καγχάζων.]

Χάχ! πῶς εἰς τὸν κόσμον
αὐτὸν κἀνεὶς μαρᾶνει,
ὡς ὅτου νὰ γηγάσῃ.

Ἐὰν κἀνεὶς θελήσῃ,
τί βλέπει τί ἀκούει
γελοῖον καθημέραν.
ὑπ' ὄψιν του νὰ λάβῃ
καὶ μ' ὄλα νὰ γελάσῃ,
καθάρσιον τῶνόντι
δριμύτερον δὲν θέλει,
τὰ ἐντέρᾳ του ἔξω
ὁ γέλως νὰ πετάξῃ.
Ἦς δεῖγμα δὲ τοῦ λόγου
σὰς φέρω τοὺς ἐγγάμους.
Ἄν σήμερον κἀνεὶς
σύζυγον ἐρωτήσῃς:
αἶ, φίλε, δὲν μοῦ λέγεις
πῶς μὲ τὴν σύζυγόν σου
περᾶτε τὰς ἡμέρας;
— Ἄχ! ἀδελφε, θ' ἀκούσῃς
νὰ σοῦ εἰπῇ ἀμέσως
μὲ κρεμασμένον στόμα,
κατηραμέν' ἡ ὥρα,
ὅποταν εἰς τὴν βράχιν
γυναῖκα ἐφορτώθῃ
μὲ τόσας ἀπαιτήσεις
σήμερον θέλει τοῦτο,
αὖριον θέλει τ' ἄλλο,
ἐγὼ δὲ καθημέραν
πληρώνω κ' ἐξοδεύω.
Τὸ λέγει καὶ ἐν τούτοις
ὁ ἴδιος κατόπιν
ὡσάν δαιμονισμένος
τρέχει νὰ προμηθεύσῃ
ὅ,τι ἡ σύζυγός του
ὀρέγεται καὶ θέλει.
Ἄφοῦ λοιπὸν οἱ ἄνδρες
κἀμνωσι τὰς ὀρέξεις
τῶν γυναικῶν των μόνου,
τίς ἡ ἀνάγκη τότε
τοσοῦτων παραπόνων;
Πρὸς σὰς, ἀκραταί μου,
τὸν λόγον ἦδη στρέφω
καὶ ἐρωτῶ εἰπέτε,
τίς πταίει; αἱ γυναῖκες
ἢ τούναντίον εἶναι
ἀνόητοι οἱ ἄνδρες;

μισθώσατε κάμμιαν ὑπηρέτριαν,
νὰ σᾶς προετοιμάσῃ, τι θέλετε.

ΑΝΗΡ Α΄.

Καὶ μὴ προηγουμένως ἡ ἰδία σὺ
δὲν μ' ἐπεριποιεῖσθαι;

ΑΝΘΩ.

Ἡλλαξ' ὁ καιρός·

ἀντὶ Ζεφύρου τώρα πνέει ὁ Βορρᾶς
καὶ διεδέχθη πάγος τὴν θερμότητα.

ΑΝΗΡ Α΄.

Ἄλλὰ ἐγὼ, Ἀνθώ μου, καίω, φλέγομαι
ὡς πέτρα καμινίου μονοκόμματη
ἐκ τῆς ἀγάπης ποῦ αἰσθάνομαι πρὸς σέ,
καὶ σὺ μοῦ λέγεις πῶς βοργιάς ἐφύσησε;

ΜΩΜΟΣ [ιδίῃ.]

Μεγάλην φλόγα ἔχει ὁ κακόμοιρος.

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Λοιπὸν ἀφοῦ τοσοῦτον τὰς συζύγους σας,
κύριοι, ἀγαπάτε, οὐδὲ δύνασθε
μῖαν ἡμέραν μόνοι σας νὰ ζήσετε
ἀνευ τῶν γυναικῶν σας, τότε διατί
μᾶς φέρετε εἰς θέσιν νὰ σᾶς φεύγωμεν
καὶ νὰ λειποτακτώμεν;

ΑΝΗΡ Δ΄.

Μέγα δίκαιον

ἔχ' ἡ κυρία· οὔτε ὦραν ἡμπορῶ
ἐγὼ νὰ ζήσω χωρὶς τὴν γυναῖκά μου.

ΑΝΗΡ Δ΄.

Ανόητε, τί λέγεις; μήπως ἡμποροῦν
νὰ ζήσουν αἱ γυναῖκες ἀνευ τῶν ἀνδρῶν;
— Ἐάν οἱ ἄνδρες δὲν φροντίσουν διὰ σᾶς,
ποῦ θέλετ' εὔρει, ὅταν θὰ πεινάσητε,
νὰ φάγητε, κυρία;

ΑΝΗΡ Δ΄.

Ἐχει δίκαιον

ὁ σύντροφός μου, βλέπω.

ΑΝΗΡ Δ΄.

Τί θὰ κάμετε,
ὅταν ἡ πείνα σᾶς θερίξῃ τάντερα;

ΑΝΗΡ Δ΄.

[ἐπαναλαμβάνων κωμικῶς τὰ αὐτά.]

Ὅταν ἡ πείνα σᾶς θερίξῃ τάντερα;

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Τί; καλογραῖται τότε ἐγγραφόμεθα
καὶ σώζομεν συγχρόνως σῶμα καὶ ψυχὴν.

ΑΝΘΩ.

Καὶ ἄσπραι ὅταν τὸ χιόνι θὰ φαινώμεθα.

ΜΩΜΟΣ [ιδίῃ.]

Μωρὲ, δὲν βλέπεις γλώσσα!

ΑΝΗΡ Α΄.

Τώρα, σύντροφε;

ΑΝΗΡ Δ΄.

Ἄν τῶν μοναστηρίων ὁμῶς εὔρητε
τὰς θύρας κλειδωμένας, ὅτι στόματα
δὲν δύναται τοσαῦτα νὰ χορτάσῃσι
καὶ σᾶς τραβῶσιν ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ,
νὰ σᾶς φιλεύσουν δῆθεν ξένοι ἄνθρωποι,
τότε, κυρία, τότε τί θὰ κάμετε;

ΑΝΗΡ Α΄.

Τότε, κυρία, τότε τί θὰ κάμετε;

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Ὡς ἡρωίδες τότε πλέον καὶ ἡμεῖς
εἰς τοῦ Φαλήρου πίπτομεν τὴν θάλασσαν.

ΑΝΘΩ.

Καυμένη, θὰ πνιγῶμεν.

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Ἦ διαβόλε!

αὐτὸ δὲν τὸ ἐσκέφθην.

ΑΝΗΡ Δ΄.

Βλέπετε λοιπὸν

ὅτ' εἰς τοὺς ἄνδρας αἱ γυναῖκες κρέμανται
ὡς ἐψημένα εἰς τὸ κλῆμα σταφυλαί;

ΜΩΜΟΣ.

Καιρὸς νὰ ἔμβω εἰς τὸ μέσον καὶ ἐγὼ.
— Καλὲ κυρία, δὲν ἀφίνετε αὐτὰ
τὰ ὄνειρά σας πλέον καὶ δὲν ἔρχεσθε
νὰ συμφιλιωθῆτε μετὰ τοὺς ἄνδρας σας;
Δὲν ἐννοεῖτε ὅτι, ὑπανδρὸς γυνή,
ποσῶς δὲν σᾶς συμφέρει οὔτε σᾶς τιμᾶ,
ν' ἀφίνετε τὴν νύκτα τὴν οἰκίαν σας
καὶ ὕλην κωμωδίας νὰ παρέχετε;

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Τῇ ἀληθείᾳ τώρα πλέον καὶ ἐγὼ
καταλαμβάνω τὴν ἀνοήσιαν μου·
ὁμολογῶ τῶντι ὅτι ἐσφαλα
καὶ νὰ ζητήσω παρὰ τοῦ συζύγου μου
συγγνώμην ἐπεθόμουν . . .

ΑΝΘΩ.

Πῶς! τί λέγετε;

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Ἄλλ' ὅταν ἐνθυμοῦμαι τοῦ ψηφίσματος
ἐκεῖνα πάλιν τὰ χονδρὰ καννάβια,
ἄχ! . . .

[φράττει τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν.]

ΑΝΘΩ [θωπεύουσα αὐτήν.]

Μὴ κλαῖς, χρυσὸν μου, καὶ χαλᾶ τὸ χρῶμά σου.

ΜΩΜΟΣ [γελῶν.]

Χά! χά! καλὲ κυρία, κ' ἐπιστεῦσατε
λοιπὸν αὐτὸν τὸν μῦθον; ὑπεθέσατε
ὅτι οἱ σύζυγοί σας θὰ ἐδέχοντο
κανναβιοφορούσας εἰς τὴν ἀγορὰν
νὰ σᾶς ἐθέσουν ὡς σακκία τοῦ καφρέ;

ΑΝΗΡ Δ΄.

Βρὲ ἀδελφὲ, τί λέγουν;

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Τί! τὸ ψηφίσμα

δὲν ἀναφέρει τὰ καννάβια λοιπὸν;

ΜΩΜΟΣ.

Ὅχι, κυρία, ὄχι· τοῦ ψηφίσματος,
καλὲ, τὸ πνεῦμα εἶναι, τὴν δαπανηρὰν
νὰ καταργήσῃ μόνον πολυτέλειαν.
Τοῦτο καὶ ὄχι ἄλλο.

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Ἄχ! ἀνέπνευσα.

ΑΝΘΩ [μετὰ φειδρότητας.]

Πηγαίνω μέσα, τρέχω νὰ τοὺς τὸ εἰπῶ!

ΜΩΜΟΣ.

Λοιπὸν;

ΑΝΗΡ Δ΄.

Λοιπὸν, κυρία;

ΑΝΗΡ Δ΄.

Κατεπεισθήτε;

ΜΩΜΟΣ.

Μικρὸν τὸ πρᾶγμα εἶναι, καθὼς βλέπετε.

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Μικρὸν τὸ θεωρεῖτε;

ΜΩΜΟΣ.

Βεβαίωτατα·

ἀφοῦ ἐπίσης καὶ μ' ἐνδύματα ἀπλᾶ
ἀρέσκει· αἱ γυναῖκες εἰς τοὺς ἄνδρας σας,

τί σᾶς ἐνδιαφέρει, ἂν κοουδούνα
χρυσᾶ κρεμᾶ ἢ ἄλλη εἰς τὰ ὠτά τις;

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Λοιπὸν ἂς ἦναι, ἔστω· — μὲ ἐπέισατε
καὶ δίχως νὰ τὸ θέλω — παραδέχομαι
πῶς αἱ γυναῖκες ἔχομεν τὸ ἀδίκον,
διὸ καὶ πρώτη πάλιν ἐπανέρχομαι
εἰς τὰ καθήκοντά μου.

ΑΝΗΡ Α΄.

Κ' ἡ γυναῖκά μου!

στάσου νὰ ἔλθῃ νὰ σ' ἀκούσῃ μιᾶ στιγμῆ·
— Γυναῖκα! αἶ, γυναῖκα!

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Μὴ φωνάζετε·

σταθῆτε τώρα νὰ εἰσέλθω, κύριοι,
νὰ πείσω καὶ τὰς ἄλλας.

ΑΝΗΡ Δ΄.

Ναί, κυρία, ναί.

ΑΝΗΡ Α΄.

Ἄπ' τὸν θεὸν, κυρία, καὶ 'ς τὰ χέρια σου.

ΜΩΜΟΣ.

Ὅχι, κυρία, ὄχι· τὸ καλλίτερον
νὰ δώσητε σεῖς πρώτη τὸ παράδειγμα,
ἵνα σᾶς μιμηθῶσιν ἔπειτα κ' αὐταί.

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Πλὴν θέλει τώρα ὁ ἀνὴρ μου ἄρᾳ γε;

ΜΩΜΟΣ.

Ἐγὼ νὰ γείνω πρέσβυς ἀναδέχομαι
καὶ νὰ σᾶς φιλιώσω· ἔλθετ', ἔλθετε.

ΑΝΗΡ Α΄.

Ἐλα μαζί μου σὺ νὰ τὰς φωνάζωμεν.

[Ὁ Μῶμος μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἔρχονται πρὸ τῆς οἰκίας
τοῦ Σωσιάδου· ὁ δὲ Ἄνθρ Α' καὶ Β' τάσσονται περὶ τὴν
θύραν τῆς οἰκίας, ἐν ἧ' αἱ γυναῖκες τῶν κρᾶζοντες.]

ΑΝΗΡ Α΄.

Ἄνθοῦλά μου! Ἄνθώ μου!

ΑΝΗΡ Δ΄.

Ἄγλατά μου!

ΑΝΗΡ Α΄. [ἀκροώμενος διὰ τῆς ὀπῆς κλειθροῦ.]

Ἄκούεις; καταβαίνου.

ΑΝΗΡ Δ΄.

Φίλε μου, πεινᾶς,

ὡς βλέπω, καὶ καρβέλια ὄνειρεύεσαι·

[ἀποβαλὼν αὐτὸν ἐκεῖθεν, βλέπει αὐτὸς διὰ τῆς ὀπῆς· οὕτω
ὁ δὲ εἰς τὸν ἄλλον ἐκβάλλοντες, βλέπουν μετ' ἀνυπομο-
νησίας πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οἰκίας.]

Σ Κ Η Ν Η ΙΑ'.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ και οί ανωτέρω.

ΜΩΜΟΣ [κρούων τὴν θύραν.]

Αἴ! αἴ! τὰ συγχαίρια μου, κύριε Σωσιάδη·
ανοίξατε, ανοίξατε παρακαλῶ τὴν θύραν.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [ἔσθθεν.]

Ποῖός εἶναι; ποῖός κτυπᾷ;

ΜΩΜΟΣ.

Ἐγώ.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Κοιμοῦμαι, δὲν ἀκούω.

ΜΩΜΟΣ

ᾠ! ἔξω ἐξημέρωσεν· ανοίξατε δὲ πλέον.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἄλλὰ ποῖός εἶσαι τὸ λοιπόν!

ΜΩΜΟΣ.

Ἐγὼ κ' ἡ σύζυγός σας.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [προκύπτων μὲ φῶς εἰς τὸ παράθυρον.]

Ἡ σύζυγός μου; πῶς! ἐδῶ ὑμεῖς, κυρία, πάλιν;
Χὰ, χὰ, χὰ!Δὲν εἶπατε δὲν ἔρχεσθε εἰς τὴν οἰκίαν πλέον,
εἰάν τὸν σιδηρόδρομον ἐμπρός σας δὲν σὰς φέρω;

ΜΩΜΟΣ.

Καλὲ, καὶ ἐπιστεύσατε ὡς ἀληθὲς τὸ πρᾶγμα;
Ἄνοιξε τώρα, ἀδελφέ, τὴν θύραν, νὰ ἐμβῶμεν.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Δὲν ἠμπορῶ, εἴμ' ἄρρωστος, δὲν δέχομαι ἐπισκέψεις.

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Ἄνοιξε πλέον, φίλτατε, τὴν θύραν νὰ εἰσέλθω,
καὶ ἂν σὲ δυσηρέστησα κατὰ τι, νὰ ζητήσω
συγγνώμην εἶμαι πρόθυμος.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἄχ, πονηρὰ ἀλώπηξ!
δὲν πίπτω εἰς τὰς χεῖράς σου καὶ πάλιν νὰ μὲ

[στίψης·

ἐγὼ εἴμ' ὄμφαξ, πῆγαινε ἀλλοῦ νὰ εὕρης ἄλλην
ὠριμασμένην σταφυλὴν.

ΜΩΜΟΣ.

Πλὴν σταφυλὴν δὲν θέλει
αὐτὴ νὰ φάγη, ἀδελφέ· αὐτὴ συγγνώμην ἤλθε
νὰ σοῦ ζητήσῃ, ἔνοσις; καὶ νὰ φιλιωθῆτε,διότι μετενόησαν ὅλ' αἱ κυρίαί πλέον.
Δὲν βλέπετε αὐτοὺς ἐκεῖ, ὀρθοὶ πῶς περιμένουν;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Καλὰ λοιπόν, προσμένετε νὰ ἔλθω πρῶτα ἔξω·

ΜΩΜΟΣ.

Χάχ! ἐν πρὸς ἐν μοῦ φαίνεται πῶς θὰ τῆς τὰ
[πληρώσῃ.

ΑΝΗΡ Δ'.

Νά! τώρα καταβαίνουν· στάσου σοβαρός.

ΑΝΗΡ Δ'.

Νὰ μὴ μιλήσω;

ΑΝΗΡ Δ'.

ᾠχι.

ΑΝΗΡ Δ'.

Ἐννοῶ σου· βωδὸς
ὡς μάρμαρον θὰ μείνω.

[στρέφουσι καὶ οἱ δύο τὰ νῶτα πρὸς τὰς ἐξέρχόμενας.]

Σ Κ Η Ν Η ΙΒ'.

ΑΓΛΑΪΑ ΑΝΘΩ και οἱ ανωτέρω.

ΑΝΘΩ.

Πῶς σοῦ φαίνονται
αὐτὰ Ἀγλαΐα; τώρα τί θὰ κάμωμεν;

ΑΓΛΑΪΑ.

Ἄχ, πῶς νὰ μοῦ φανῶσι θέλεις, φίλη μου;
ξυνά τὰ βλέπω· ὅμως ἀφοῦ ἔλειψαν
ἀπὸ τὸ μέσον πλέον τὰ καννάβια...

ΑΝΘΩ.

Ἰδοῦ, κ' ἡ Ἑλπινίκη εἶναι σύμφωνος.

ΑΝΗΡ Δ'.

Ἄνθοῦλά μου! Ἄνθῶ μου! ἔλ', ἀγάπη μου,
εἰς τὸν βραχίονά μου.

[κινεῖται λαθραίως πρὸς αὐτήν, ὁ δὲ

ΑΝΗΡ Δ'.

ἔλκων αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἐνδύματος, τὸν ἐμποδίζειν, λέγων.]

Στάσου σοβαρός.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [ἐξελθὼν.]

Σταθῆτε, κύριοί μου, μὴ βιάζεσθε·
ἐγὼ νὰ ἐξετάσω τὴν γυναῖκά μου
προηγούμενως καθαρὰ ἐπιθυμῶ.

ΑΝΗΡ Δ'.

Κ' ἐγώ.

ΑΝΗΡ Δ'.

Κ' ἐγώ.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἐλάτε πλησιέστερον·

ἐπιθυμῶ νὰ ἔχω δύο μάρτυρας.

[ὁ Ἄνθρ Δ' καὶ Β' ἔρχονται παρὰ τῆ Σωσιάδῃ, αἱ τρεῖς γυ-
ναῖκες ἴστανται ὁμοῦ εἰς ἀπόστασίν τινα ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν, ὁ δὲ

ΜΩΜΟΣ

τίθεται πρὸς τὸ βάθος καὶ ἐν τῇ μεταξῦ, λέγων.]

Πάρε μελάνι καὶ χαρτί, ὦ γραμματεῦ.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἵπόσχεσθε, κυρία, τὰς ιδέας σας
τὰς ἐσκωριασμένας νὰ ἀφήσετε
ὅλας ἀνεξαιρέτως;

ΑΝΗΡ Δ'.

Καὶ ἐσεῖς.

ΑΝΗΡ Δ'.

Καὶ σεῖς,

κυρί', ἀποκριθῆτε.

ΟΛΛΙ ὁμοῦ.

Ἵποσχόμεθα.

ΜΩΜΟΣ

Βούτα καὶ γράψε, γραμματεῦ, — ὑπόσχονται.

ΑΝΗΡ Δ'.

Ἰδοῦ λοιπόν, τὸ πρᾶγμα ἐτελείωσεν·
— Ἄνθοῦλά μου! Ἄνθῶ μου! ἔλ', ἀγάπη μου,
εἰς τὸν βραχίονά μου.

ΑΝΗΡ Δ'.

[ἐμποδίζων αὐτὸν διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου πάντοτε.]

Στάσου σοβαρός.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [ἐξακολουθῶν].

Κ' ἐμὲ τὸν σύζυγόν σας νὰ ἀκούετε
τυφλῶς εἰς ὅ,τι λέγω;

ΑΝΗΡ Δ'.

Καὶ ἐσεῖς.

ΑΝΗΡ Δ'.

Καὶ σεῖς,

κυρί', ἀποκριθῆτε.

ΟΛΛΙ ὁμοῦ.

Ἵποσχόμεθα.

ΑΝΗΡ Δ'.

Αἴ! τώρα τέλος πάντων ἐτελείωσεν.
— Ἄνθοῦλά μου! Ἄνθῶ μου!

ΑΝΗΡ Δ'.

Μὴ βιάζεσαι.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Λοιπόν, κυρία Ἑλπινίκη, σύζυγε
ἐμοῦ τοῦ Σωσιάδου τοῦ συζύγου σας,
ἐγὼ ὁ σύζυγός σας ὁ ἀνόητος,
ὅστις τοσοῦτον χρόνον τὸ ὑπέφερα
νὰ μὲ πατήτε καὶ μεταχειρίζεσθε
ὡς τσόκαρόν σας, εἴτε βρέχει εἴτε μὴ,
σὰς διατάττω νὰ μοῦ κάμετε εὐθύς
μίαν μετάνοιαν.

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Πῶς! τί λέγει;

ΑΓΛΑΪΑ.

Τ' εἶπε;

ΑΝΘΩ.

Τί;

ΑΓΛΑΪΑ

Αὐτ' εἶναι μία ὕβρις.

ΑΝΘΩ

Εἶναι προσβολή.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Καὶ δι' ἐμὲ δὲν ἦτο προσβολή λοιπόν,
ὅταν πρ' ὀλίγου μ' ἔβαλ' εἰς τὰ γόνατα;
— Ἄν θέλετε, εἰ δ' ἄλλως καλὴ νύκτα σας.

ΑΝΗΡ Δ'.

Κ' ἐγώ, κυρία Ἀγλαΐα, ἀπαιτῶ
νὰ πέσετε ὁμοίως εἰς τὰ γόνατα,
δι' ὅσα μέχρι τοῦδε μοῦ ἐκάματε
ἀλλέως καλὴ νύκτα.

ΜΩΜΟΣ.

ᾠ διάβολε!

τὸ πρᾶγμα βλέπω ἀποβαίνει τραγικόν.

ΑΝΗΡ Δ'.

Ἐγὼ δὲ πῶς ν' ἀρχίσω; τί νὰ τῆς εἰπῶ;
— Ἄνθῶ μου, καλὴ μέρα· εἶναι τρυφερόν
τὸ τρυφερόν σου γόνυ καὶ εἰς πούπουλα
νὰ τ' ἀκουμβᾶς σοῦ πρέπει, ὅχ' εἰς χῶματα,
πλὴν τί νὰ γείνη; δόσε τόπον τῆς ὀργῆς,
Ἄνθῶ μου, τέλος πάντων καὶ γονάτισε.
ᾠ! ἔλ', Ἄνθῶ μου, πλέον! μὲ ἐλίγισες
ἀντίκρυ νὰ σὲ βλέπω.

[ὄρμηξ πρὸς τὰ ἐμπρός.]

ΑΝΗΡ Δ' [ἐμποδίζων αὐτόν.]

Στάσου σοβαρός.

ΑΝΗΡ Δ'.

Βρὲ ἀδελφὲ, θὰ πάθω.

ΑΝΗΡ Δ'.

"Ἐχ' ὑπομονήν.

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Τί στέκεσθε, κυρίαί ; ἔχουν δίκαιον οἱ σύζυγοί μας.

ΑΓΛΑΪΑ

Πῶς ! τί λέγετε ;

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Ναί, ναί,

ἐγὼ θὰ ὑπακούσω· δὲν ἀκούομεν τί λέγει καὶ τοῦ γάμου ὁ ἀπόστολος : τὸν ἄνδρα πρέπει νὰ φοβῆται ἡ γυνή ; [γονυπετεῖ]

ΑΓΛΑΪΑ

'Ανθώ μου, τί νὰ γείνη ; γονατίσωμεν. [γονυποῦσι καὶ αὐταί]

ΜΩΜΟΣ.

Καλὲ, δὲν βλέπεις τί κορίτσια ἔγειναν χαριτωμένα καὶ καλά ! Χά, χά, χά, χά ! δὲν εἶπα πῶς ἡ μύτη θὰ πελεκηθῆ ;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

"Ὡ γὰρ μοῦ ζήσης, γυναικοῦλά μου χρυσῆ ! [αἱ κυρίαί ἐγειρόνται.]

Αἴ, κάμε τώρα κ' ἓνα sol, φιλιτάτη μου, καὶ πρόσελθε πλησίον τοῦ συζύγου σου, ἵνα φιλιωθῶμεν καὶ ξεχάσωμεν τὰ περασμένα.

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

'Αλλὰ, κύριε, καὶ πῶς . . .

πῶς θὰ χορεύσω μόνη ;

ΜΩΜΟΣ.

Τί, ἐντρέπεσθε ;

σᾶς συνοδεύω καὶ ἐγώ.

ΑΝΗΡ Δ'.

Κ' ἐγώ.

ΑΝΗΡ Δ'.

Κ' ἐγώ.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Καὶ σεῖς ; λοιπὸν ἐλάτε τότε, κύριοι,

ὅς εἴμεθα ἐνταῦθα νὰ τὸ στρώσωμεν καὶ μὲ τραγούδια καὶ χορούς νὰ κάμωμεν τὴν συμπιλιώσιν μας.

ΕΛΠΙΝΙΚΗ.

Τώρα μάλιστα.

ΑΓΛΑΪΑ.

Πραγματικῶς ἀξίζει νὰ χορεύσωμεν.

ΜΩΜΟΣ (λαμβάνων θέσιν ἀρχιμουσικοῦ.)

Λοιπὸν ἐμπρός εἰς ἔργον· τζοὺμ ! ταρατατά !

(ἡ ὀρχήστρα ἀνακρούει ἦχον τετραχόρου (guadrille), οἱ δὲ ἐπὶ τῆς σκηνῆς χορεύουσιν· οὕτω δὲ, ἐνῶ μετὰ τινος ἀρ-
χαιτικῆς κινήσεως λαμβάνει ἕκαστος τὴν ἐκτουτοῦ καὶ πε-
ριστρέφονται εἰς τὰς θέσεις των (Clur), πίπτει ἡ αὐλαίξ.)

ΤΕΛΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΤΩΝ ΔΙΑΣΗΜΟΤΕΡΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΩΝ

ΤΗΣ Α' ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

Μεταφρασθεῖσαι ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ

Ἰπὸ Α. ΛΙΒΑΘΗΝΟΠΟΥΛΟΥ

ἐπιλοχίου.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Α'.

ΑΘΗΝΑΙ 1871.

Μετὰ πλείστης χαρᾶς εἶδομεν ἐκδιδόμενον τὸ πρῶτον φυλλάδιον τῶν περιληπτικῶν βιογραφιῶν τῶν διασημότερων τῆς Γαλλίας στρατηγῶν ἀκμασάντων περὶ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος, ἀνδρῶν ὧν τὰ ὀνόματα εἰσὶ κεχαραγμένα χρυσοῖς γράμμασιν ἐν τοῖς δέλτοις τῆς Γαλλικῆς Ἱστορίας, σεβόμενα καὶ θαυμάζόμενα ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων τοῦ αὐτοῦ ἔθνους στρατηγῶν, οἵτινες πολὺ ἀπέχουσιν ἵνα τοὺς μιμηθῶσι.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο περιέχον εἴκοσι καὶ ἕξ τοιαύτας βιογραφίας, ἐκδίδεται περιοδικῶς κατὰ φυλλάδια, μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου καὶ εὐπαιδευτοῦ Ἑλλήνου ὑπαξιωματικοῦ κυρίου Α. Λιβαθηνοπούλου.

Ὁ κ. Α. Λιβαθηνοπούλου εἶναι λίαν ἀξιώπαι-

νος, ὡς καὶ ὑπ' ἄλλων τοῦτο ὁμολογήθη, διὰ τὴν ἐπιχειρησὶν του ταύτην, διότι, ὡς στρατιωτικὸς ἐκτεθειμένος ὢν εἰς πλείστους κόπους τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, δὲν ἀπόλεσε τὸν πολὺτιμον τῆς σχολῆς του χρόνον διασκεδάζων ἢ μεταφράζων μυθιστορίας ἢ ἄλλας ἀσχημίας τῶν παρελθόντων αἰώνων, ἀλλὰ παρέσχεν ἡμῖν μετάφρασιν ἐνὸς τῶν διδακτικότερων καὶ τερπνότερων συγγραμμάτων, οὗτινος μέχρι τοῦδε ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐστερεῖτο, ἐνῶ εἰς ἀπάσας σχεδὸν τὰς τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν εἶναι μεταφρασμένον. Παρέσχε, λέγομεν, διὰ τῆς μεταφράσεως ταύτης ὕλην ὠφέλιμον ἅμα καὶ τερπνὴν εἰς πάσαν τὴν ἡμετέραν νεολαίαν καὶ ἰδίως εἰς τοὺς ἀξιωματικούς μας, οἵτινες ὀφείλουσιν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ν' ἀναγινώσκουσιν ἐνδελεχῶς τὰ τοιοῦτου εἶδους συγγράμματα, ὅπως ἐκεῖ βλέπωσι καὶ θαυμάζωσι τὰς γιγαντιαίας ἐκείνας πράξεις καὶ τὴν πολεμικὴν ἀρετὴν τῶν προγενεστέρων αὐτῶν στρατιωτικῶν. Ὀφείλουσιν οἱ ἀξιωματικοί μας νὰ ἐπιζητῶσι τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἀπόκτησιν τοιούτων βιβλίων, ὡς ὁ ποιητῆς ἐπιζητεῖ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν προγόνων αὐτοῦ ποιητῶν, ὅπως ἐκεῖ θαυμάσωσι τί δύναται γενναιότης μετὰ φρονήσεως, σκληραγωγία μετ' ἐγκαρτερήσεως, αὐταπάρνησις καὶ ἐνθερμὸν πρὸς τὴν πατρίδα αἰσθημα.

Τὸ ἤδη ἐκδοθὲν πρῶτον φυλλάδιον περιέχει τῶν ἐξῆς πέντε στρατηγῶν τὰς βιογραφίας α'.) τοῦ Μασσένα, β'.) τοῦ Λαβουστ γ'.) τοῦ Νεῦ δ'.) τοῦ Περρίν καὶ ε'.) τοῦ Βεσσιέρ. Ἡ μετάφρασις ἐν αὐτῷ φαίνεται ἐπιτυχεστάτη, γεγραμμένη εἰς καθαρεύουσιν καὶ εὐληπτον γλῶσσαν.

Περαίνοντες ἤδη τὴν μικρὰν ἡμῶν ταύτην βιβλιογραφίαν, συνιστῶμεν θερμότερα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν νεολαίαν καὶ τὸν στρατὸν τὴν ἀπόκτησιν τοῦ βιβλίου τούτου καὶ προτρέπομεν αὐτοὺς ὅπως ὑποστηρίξωσι τὸν κ. Λιβαθηνοπούλον καὶ οὕτως ἴδωμεν ἐκδιδόμενα καὶ τὰ λοιπὰ φυλλάδια τοῦ παντὸς ἐπαίνου ἀξίου ἔργου οὗτινος ἐπελάβετο.

Γ. Ν. ΠΙΛΑΒΟΣ.

Σιωπηλά δάκρυα, φοβερά δάκρυα.

Ἡ ἐξέγερσις τῆς συνειδήσεως εἶναι μεγαλειὸν τῆς ψυχῆς.

V. HUGO.

Εἰς τὸν ἔρωτα, καθὼς καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν, ὑπόσχεται τις πλείονα, τῶν ὅσα ἔχει τὴν πρόθεσιν νὰ ἐκτελέσῃ.

Πρότερον ὑπῆρξε τις ἄνθρωπος ἢ φιλόσοφος, καὶ ὅ,τι ἀποκτᾷ τις διὰ τῶν γνώσεων εὐκόλως δὲν θριαμβεύει κατὰ τῶν φυσικῶν κλίσεων.

Ὅ,τι ὅσον τάχιστα παρηγορεῖ τοὺς δυστυχεῖς, εἶναι τὸ νὰ βλέπωσιν ὅτι καὶ ἄλλοι συμμερίζονται τὴν θλίψιν των.

Ὅ μὴ ἐπὶ τῆς ὑπολήψεως βρασιζόμενος ἔρωτος, δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺν χρόνον.

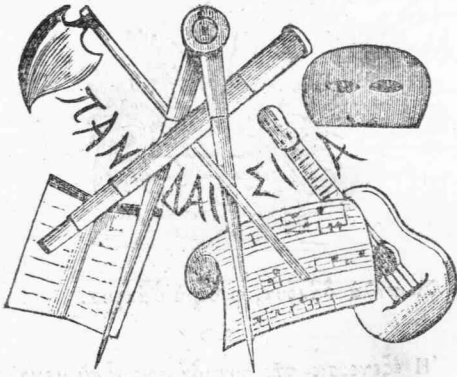
P. DE KOCK.

Μὴ σκοτιζετε τὸ νοῦ σας
Σὲ δουλειαῖς ποῦ εἶναι γι' ἄλλους
καὶ δὲν εἶναι τοῦ χερσίου σας.

Ὁ λαὸς δὲν εὐτυχεῖ,
τὴ ζῆμιτὶ τοῦ ἀδελφοῦ του
ἰὰ δὲν τὴν δικήν του ἀνδρὸν τὴν ἀνδρῶν.

I. A. ΚΡΑΣΟΠΑΤΕΡΑΣ.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ.

* * * Ἡ «Ἐφημερίς τοῦ Πόρτ - Σαϊδ» δημοσιεύει περιληπτικὸν κατάλογον τῶν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου μέχρι 31 δεκεμβρίου τοῦ περελθόντος ἔτους διαπλευσάντων τὸν Ἰσθμὸν τοῦ Σουέζ πλοίων· κατὰ τὴν σημείωσιν δὲ ταύτην, 292 διέπλευσαν τὴν διώρυγα ἐκ Πόρτ-Σαϊδ εἰς Σουέζ, καὶ 199 ἐκ Σουέζ εἰς Πόρτ-Σαϊδ, τὸ ὅλον πλοῖα 491, τόνων 423,212, καὶ διαφόρων σημαίων ὡς ἐξῆς.

Ἀγγλικὰ 314, τόν. 291,680. Γαλλικὰ 74, τόν. 84,744. Αἰγυπτιακὰ 33, τόν. 22,391. Αὐστριακὰ 26, τόν. 19,389. Ὀθωμανικὰ 18, τόν. 11,863. Ἰταλικὰ 10, τόν. 5,733. Πορτογαλλικὰ 3, τόν. 2,345. Ἀμερικανικὰ 3, τόν. 2,312. Ἀνοβερικὰ 1, τόν. 881. Ἰσπανικὰ 3, τόν. 732. Δανικὸν 1, τόν. 660. Ὀλλανδικὰ 3 τόν. 463. Ῥωσικὰ 2, τόν. 950. Ἑλληνικὸν 1, τόν. 49. ἐξ ὧν δὲ τούτων τῶν πλοίων εἰσέπραξεν ἡ ἑταιρία φράγκα 5,072,098.45 ἑκατοστά.

Ἐκ τῶν 491 τούτων πλοίων. 279 ἦσαν ἀτμόπλοια ἐμπορικὰ, 36 τῆς ἑταιρίας τῶν Γαλλικῶν διαπορήμευσεων, 8 τῆς ἑταιρίας τῆς Χερσονήσου, 24 τοῦ Αὐστριακοῦ «Λούδ», 25 τῆς ἑταιρίας «Χεδιβιέ», 13 Μαρκ-Φραϊσινέ, 7 τῆς ἑταιρίας Rudatino, 6 τῆς ἑταιρίας «Ὀσμυνιέ», 17 ἱστιοφόρα, 21 κορβέτι, 13 ἀγγελοφόροι, 10 φρεγάται, 7 ἀτμοδρόμονες, 8 μικτὰ, 5 κανονοφόροι, καὶ 3 πυργωτά.

* * * Ὁ κατὰ τὸ ἐνεστώσῃ ἔτος ἐκφωνηθεὶς λόγος τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας εἰς τὰς Βουλὰς διεβιβάσθη διὰ τοῦ τηλεγράφου διὰ 200 σχεδὸν πόλεων τοῦ Ἠνωμένου βασιλείου. Περιεῖχε 1780 λέξεις καὶ περισσοτέρας τοῦ διπλασίου τῶν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ 1870. Ἡ διαβίβασις ἤρξατο τὴν 2 ὥραν 19 λ. καθ' ὃν χρόνον δηλαδὴ ὁ λόγος

ἀνεγινώσκετο. Ἡ περίπτωσις αὕτη ἐχρησίμευσεν εἰς δοκιμὴν τῆς δυνάμεως πάντων τῶν ἐν χρήσει ὀργάνων ὑπὸ τοῦ ταχυδρομείου διὰ τὴν διαβίβασιν εἰς Βριχτῶνα, Σουθαμπτῶνα, Ποσμουθ καὶ τινας ἄλλας πόλεις. Ἡ εἰς Βριχτῶνα διαβίβασις ἐγένετο εἰς 43 1]3 λεπτά. Ἡ διαβίβασις εἰς Σουθαμπτῶνα ἐγένετο ἐντὸς 45 λεπτῶν. Οἱ ὑπάλληλοι εἰς ἀμφοτέρως ταύτας τὰς περιπτώσεις ἦσαν γυναῖκες, καὶ πιστεύεται ὅτι ἡ ταχύτης ἧς ἐπέτυχον—40 λέξεις κατὰ πᾶν λεπτὸν—εἶναι ἡ μεγαλειτέρα ἀφ' ὅσας ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιτύχωσιν ἐν τῷ αὐτῷ χρονικῷ διαστήματι διὰ τῆς μηχανῆς Μόρς. Πρὸς ἀπόπειραν, ὁ λόγος διεβιβάσθη εἰς Διβερπούλην διὰ τοῦ ὄργανου Hugues, ὅπερ ἐκτυποῖ τὰ ἀγγέλματα εἰς ῥωμαϊκὸν τύπον. Ἡ ἐπιτευχθεῖσα ταχύτης συνίστατο εἰς 36—37 λέξεις ἀνὰ πᾶν λεπτὸν, καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ διὰ τοῦ ὄργανου τούτου ἐργασίᾳ δὲν μεταχειρίζονται οὐδεμίαν συντόμευσιν, αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῆ ἴση, ἂν μὴ ἀνοότερα, τῆς διὰ τοῦ ὄργανου Μόρς. Διὰ τὴν διαβίβασιν εἰς τὰς πρωτίστως πόλεις ἐχρησίμευσεν ὁ αὐτομάτως παρευρεθεὶς διαβιβάστικος Οὐταστόν. Ἡ μεγαλειτέρα ἐπιτευχθεῖσα ταχύτης ἦν ἡ τῆς διαβιβάσεως εἰς Βραδφόρτην, καθ' ἣν ὁ λόγος ἀπεστάλη 94 λέξεις κατὰ πᾶν λεπτὸν.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ.

* * * Ἀπεβίωσεν ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς παιδείας ὑπουργός, βαρὸν Ἐτβεζ, ἀνὴρ πολυμαθέστατος, ἐξοχος ποιητῆς καὶ συγγραφεὺς διαφόρων ἰσπουδαίων συγγραμμάτων Ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς τελευταίας προσκαλέσας τὸν υἱὸν τοῦ παρήγγειλεν αὐτῷ τάδε. «Μένε πιστὸς εἰς τὴν ἀποστολὴν σου ὡς καθηγητοῦ καὶ μὴ ἀναμιχθῆς μηδέποτε εἰς τὰ πολιτικά· καθηγητῆς ὦν διαπρέπεις καὶ τιμᾶσαι ὑπὸ πάντων τῶν κομμάτων· ὡς πολιτικὸς, μεθ' ὅλων σου τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν, θὰ ἀπαντήσης προσκόμματα δεινὰ· ὡς καθηγητῆς ἔχεις τοῦλάχιστον ἀντιπάλους· ὡς πολιτικὸς θὰ λάβῃς ἐχθροὺς, μέλλοντας ἐκ κακοβουλίας νὰ παρεμπνεύσωσι τὰς ἀγαθὰς προθέσεις σου, νὰ κατακρίνωσι δὲ καὶ αὐτὰς τὰς πράξεις σου τὰς ἀγαθὰς. Ἐπιθυμῶ νὰ γείνη ἡ κηδεία μου ἀνευ πομπῆς καὶ ἐπιδείξεων· δὲν θέλω νὰ εἰπωσι μετὰ τὸν θάνατόν μου οἱ ἐχθροί μου, ὅτι ἐπεδίωξα τὴν δόξαν ἢ ἔπραξα τι ἐκ ματαιοφροσύνης.»